

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

"КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"

Факультет соціальних наук і соціальних технологій

Кафедра соціології

Кваліфікаційна робота

Освітній ступінь – бакалавр

на тему

Умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві

Виконала студентка 4 р.н.:
Сандалюк Валерія Олегівна

Наукова керівниця:
кандидатка соціологічних наук,
доцентка

Рябчук Анастасія Миколаївна

Рецензентка:

Кваліфікаційна робота захищена з
оцінкою " _____ "

Секретар ЕК: _____

" ____ " _____ 2021 р.

Київ – 2021

Зміст

Вступ	3
Розділ 1	5
Теоретичний аналіз причин та різновидів сільської трудової міграції..	5
1.1 Концептуалізація поняття міграція	5
1.3 Причини сільської трудової міграції	16
1.4 Критерії незадовільних житлових умов	18
Розділ 2 Результати дослідження умов проживання сільської трудової молоді в місті Києві.....	23
2.1 Методологія дослідження	23
2.2 Причини міграції сільської трудової молоді до Києва.....	28
2.3 Умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві	33
2.4 Вплив фінансових можливостей на вибір сільської молоді місця проживання	37
2.4 Причини рішення сільської трудової молоді залишатись жити та працювати в Києві	39
Висновок	40
Список літератури	43
ДОДАТОК А.....	47
Анкета.....	47
ДОДАТОК Б.....	49
Гайд для проведення інтерв'ю	49
ДОДАТОК В.....	53
Транскрипт проведеного інтерв'ю	53

Вступ

Сільська молодь має набагато менше можливостей для професійного розвитку, кращого заробітку, доступу до вищої освіти, медичного обслуговування. Всі ці причини складають основу того, що сільська молодь починає мігрувати до великих міст.

Приїжджаючи до інших населених пунктів, вони стикаються з побутовими проблемами дорослого життя. Перш за все, це пошук місця проживання. Більшість мігрантів, особливо молодь, не мають достатнього матеріального забезпечення для того, щоб одразу купувати або орендувати квартири. Було зроблено припущення, що для більш економного варіанту вони вибирають проживання в гуртожитках, хостелах, знімають одну кімнату разом з власниками квартир чи взагалі ночують на своїх робочих місцях.

Актуальність теми полягає в тому, що існує проблема обмеженого доступу до придбання або оренди якісного житла: середньої заробітної платні не вистачає для накопичення необхідної суми для придбання житла навіть у кредит. І саме цей фактор призводить до того, що сільські трудові мігранти вимушені проживати у незадовільних житлових умовах, також до неможливості довгострокового планування сімейного життя, сімейних конфліктів, депресії та інших соціальних проблем.

Найбільш інтенсивна міграція спостерігається до столиці та великих міст. У Київській області за рахунок масового житлового будівництва, де зараз житло значно дешевше ніж в столиці, приріст трудових мігрантів значно збільшився. У 2018 р. міграційний приріст Києва становив 13,9 тис. осіб, тоді як Київської області – 27,1 тис., тобто майже вдвічі. (Українське суспільство: міграційний вимір, 2018).

Тематика даного дослідження полягає у з'ясуванні основних причин, які змушують сільську молодь мігрувати до Києва, та чи впливають умови проживання мігрантів на рішення залишатись та працювати у місті.

Об'єктом дослідження є сільська трудова молодь в місті Києві.

Предметом є умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві.

Мета дослідження: визначити умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві.

Завдання дослідження:

1. Концептуалізувати поняття «міграція».
2. Визначити наукові підходи для аналізу трудової міграції
3. З'ясувати причини міграцій з сільської місцевості до великих міст
4. Виокремити критерії незадовільних житлових умов
5. Висвітлити умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві
6. Визначити вплив фінансових можливостей сільської трудової молоді на вибір місця проживання
7. Підсумувати рішення сільської трудової молоді залишатись жити у Києві на постійне місце проживання

Теоретичною базою дослідження виступає аналіз основних підходів до вивчення міграційних процесів. Серед них було виділено теорії Гаріса та Тодоро, Сміта та Равенштайна, Старка та Тейлора, Беккера та Шульці, інші. В дослідженні також було розглянуто основні причини міграції молоді до великих міст, а також був проведений аналіз різновидів міграційних процесів

Дослідження було проведене методом напівструктурованого глибинних інтерв'ю. Всього було проведено 8 інтерв'ю з представниками сільської трудової молоді. Вибірка є не репрезентативною. Таким чином отримані дані не дають можливість остаточно стверджувати, що більша частина сільських трудових мігрантів задоволена чи незадоволена умовами проживання в місті Києві. Проте, результати дослідження нерепрезентативної вибірки допоможуть виявити різноманіття поглядів, досвіду, ситуацій.

Розділ 1

Теоретичний аналіз причин та різновидів сільської трудової міграції

1.1 Концептуалізація поняття міграція

Перед тим, як починати аналізувати причини та види міграції, варто розглянути можливі пояснення даного явища. Існує багато різних визначень слова «міграція», тим не менше важко отримати цілісну картину щодо уявлення про динаміку, масштабність та різновидність процесу, що включає в себе цей термін.

У вузькому розумінні термін «міграція» (лат. Migration) означає переміщення або переселення (Переведенцев В, 1975, с.9). Схоже визначення дає Прибиткова в своїй статті: «Міграція виступає як вид територіальних переміщень населення, який можна пов'язати зі зміною постійного місця проживання» (Прибиткова І, 1997, с.231).

За соціологічним словником цей термін пояснюється, як географічний рух індивідів або груп індивідів, а саме мобільність людей у вузькому або ширшому географічному просторі (Geist В, 1992, с.580).

Також з даним терміном можна ознайомитись в енциклопедичному словнику: «міграція населення – переміщення людей(мігрантів) через кордони тих чи інших адміністративно-територіальних одиниць зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час» (Валентей, 1985).

Економічна енциклопедія пропонує таке пояснення: «Міграція населення - переміщення людей, етносів, їхніх частин або окремих представників, пов'язане зі зміною постійного місця проживання або з поверненням до нього» (Мочерний С., 2001, с.385).

Дослідник А. Хомра в своїх книгах описує міграцію як територіальні переміщення населення, пов'язані зі зміною місця проживання (Хомра, 1979) Український дослідник акцентує увагу на тому, що «місце проживання» варто розглядати як зону функціонування людини.

Вчений Євтух стверджує, що міграцію варто розглядати, як процес переселення, територіального переміщення населення, пов'язане зі зміною

місця проживання обов'язковим перетином адміністративних або державних кордонів (Євтух В., 2012, с. 214).

Всі ці визначення наближені один до одного за змістом, але не можливо їх вважати достатньо повними для розуміння терміну «міграції». Соціолог О. Світлов у своїй статті стверджує, що причиною є саме відсутність комплексного розуміння сутнісних ознак міграції. Без соціологічного аналізу соціальної природи міграції неможливо дати наукового та універсального понятійного визначення (Світлов О., 2012).

Тому дослідники намагаються пояснити феномен міграції населення у більш широкому контексті. Проте, все одно основний акцент у цих визначеннях робиться саме на зміні місця проживання індивідами. Вчений Шелюк пропонує таке визначення міграції: «Міграція - це поняття, яке відображає соціально-економічні і демографічні процеси, сукупність переміщень, які здійснюються людьми між країнами, регіонами однієї країни, різного виду поселеннями та інші види переміщень» (Шелюк В, 2001, с.46-47).

Ровенчак аналізує міграцію як перетин адміністративного кордону, добровільний чи примусовий просторовий рух осіб чи групи від місця виїзду до місця в'їзду за наявності або без законних підстав на певний період часу або назавжди, що може вести за собою зміну постійного місця проживання; цей рух може включати еміграцію та імміграцію (Ровенчак, 2006, с.128).

Особливе місце в міграційних процесах займає трудова міграція та міграція трудової сили. Ці поняття потрібно вміти розрізняти. Міграцію робочої сили можна пояснити як переміщення працездатного населення, одночасно з переміщенням пенсіонерів та дітей. В основу такого визначення покладено статевовікову структуру та працездатність (Хомра, 1974, с. 264). В основі трудової міграції лежить не структура, а причини переїзду людей до інших населених пунктів. В цьому і полягає відмінність цих двох термінів. Для свого дослідження я обрала термін трудова міграція, оскільки саме причини міграції сільської молоді викликали найбільший інтерес.

Отже, терміни «трудова міграція» та «міграція робочої сили» часто визначають як спільні поняття. В моєму дослідженні трудова міграція розуміється як територіальне переміщення населення, в основі якого лежить причина пошуку роботи. В свою чергу міграція виступає як синонім до терміну «мобільність». Це призводить до неточності та суперечності. Аналізуючи такі визначення, складно оцінити, з якого саме періоду переїзд до іншого населеного пункту буде вважатись міграцією. В наведених визначеннях не розглядається класифікація мігрантів, способи реалізації, відстань та мета міграції. А також правовий статус, територіальні ознаки, відношення до країни, кількість мігрантів, добровільність (Побулавець Н., с.375).

В такому випадку, перед початком проведення дослідження, для кращого аналізу була необхідність визначити всі можливі види міграцій та класифікувати їх за певними категоріями.

Аналіз був проведений на основі статі Ольги Ровенчак. За першою класифікацією вона виділяє такі види міграційних процесів, як зовнішня (міжконтинентальна та континентальна) і внутрішня. З внутрішньої міграції можна виділити такий підвид, як трудова міграція. Її також називають міграція працівників та спеціалістів (Дмитрієв А., 2005, с. 4).

Внутрішня міграція ще поділяється на організовану та неорганізовану, добровільну та примусову, зворотну та незворотну.

Організована міграція може відбуватись за участю держави, яка впливає на переміщення людей з однієї країни в іншу. В будь-якій країні органи влади зацікавлені в тому, щоб контролювати міграційні процеси. Для цього розробляються різні програми, закони, домовленості з іншими країнами, міграційні квоти, виділяються матеріальні та інші ресурси (Ровенчак О., 2006).

Організована міграція передбачає контроль міграційних процесів. Її функції полягають в регулюванні міграційних потоків на різних територіальних та адміністративних кордонах, формуванні міграційної

діяльності населення в одних регіонах та стабілізуванні в інших. Також її можливо пов'язати з вирішенням демографічних проблем.

Неорганізована міграція пов'язана з вільним переміщенням мігрантів. Мінус такої міграції полягає в тому, що мігранти не мають соціального захисту, наприклад, на території іншої країни.

Добровільну міграцію пов'язують з рішенням, яке залежить тільки від індивіда, а примусова - коли рішення було прийнято під натиском сторонніх осіб, мігрант позбавлений не можуть приймати рішення самостійно (Сови А., 1977). Також можна виділити вимушену міграцію, яка стосується ситуації, коли через обставини непереборної сили людина вимушена мігрувати до інших населених пунктів, щоб захистити себе та своїх рідних. В такому випадку людина має право при покращенні ситуації повернутись до своєї домівки. Вимушених мігрантів ми часто називаємо біженцями. В нашій країні за останні роки кількість мігрантів-біженців значно зросла, після окупації Криму та війни на територіях Донецька та Луганська. Вимушені мігранти можуть також поділятись на осіб, які шукають притулку. Їх можна вважати претендентами на отримання статусу біженця. Особам, що мають тимчасовий статус біженця, державні органи країни надають тимчасовий захист і права, які прирівнюються статусу біженця (Макознак Е., 2002).

Незворотний вид міграції можна пояснити, як переселення до іншого населеного пункту з цілю зміни постійного місця проживання на довгий період часу чи на завжди. Ровенчак пропонує такі види зворотної міграції (Ровенчак О., 2006):

- Епізодичні міграції - це ділові, заплановані, нерегулярні поїздки, які відбуваються на короткий проміжок часу.
- Сезонні міграції - це переміщення працездатного населення до іншого населеного пункту та перебування там певний період часу з можливістю повернутись назад.
- Маятникові - це можуть бути щоденні або щотижневі поїздки від місця проживання до місця роботи.

Авторка статі також пропонує зведену схему класифікації міграцій, здійснену за певними критеріями (Ровенчак О., 2006). За допомогою такої схеми можна класифікувати міграцію за правовим статусом, за способом реалізації, за кількістю осіб, за критерієм повторюваності та відстані, а також за тривалістю, добровільністю та за критерієм причин-цілей.

Отже, за правовим статусом виділяємо легальну, нелегальну та напівлегальну міграцію. Легальна міграція передбачає перетин кордонів на законних підставах, коли мігрант має відповідні документи, які дозволяють йому перебувати на території іншої країни. Нелегальних мігрантів можна поділити на два види: перші це ті, які приїжджають до іншої країни та залишаються там на незаконних підставах, та другі, які спочатку перебувають в іншій країні на законних підставах, але потім після закінчення терміну залишаються проживати в країні нелегально (можуть влаштовуватись на роботу, маючи лише туристичні документи на руках) (Пулэн М., 2000).

За способом реалізації міграцію можна поділити на стихійну (вільна міграція людина або цілої сім'ї в інший населений пункт), організовану (колективна міграція, яка була організована вищими державними органами з певною метою), ланцюгова (міграція здійснюється з підтримкою родичів або знайомих, які вже пристосувались, мають певні соціальні зв'язки та матеріальну опору в іншому населеному пункті, і можуть полегшити переїзд іншим членам родини) (Сови А., 1977).

За кількістю осіб міграцію поділяють на групову, а саме колективну міграцію, які змінюють своє місце проживання на інший населений пункт, також виділяють сімейну (демографічна) – переміщення цілої сім'ї, такий вид впливає на демографічну ситуацію в країні, якщо розглядати її як еміграцію чи імміграцію, і останній вид це осібна міграція (індивідуальна) (Ровенчак О., 2006).

За критерієм повторюваності ми можемо виділити одиничну, повторювану та епізодичну міграцію. Одинична міграція - це переміщення до іншого населеного пункту однієї людини або групи на певний період або

назавжди. Повторювальна - це періодичні поїздки в один і той самий населений пункт, наприклад якщо людина працює і живе в різних населених пунктах. Епізодичну можна пояснити на прикладі відрядження, тобто це поїздка на певний період часу. Можуть бути не регулярні і змінюватись в межах населених пунктів.

За критеріями відстані, як вже зазначалось раніше, можна виділити внутрішню (зміна місця проживання в межах країни) та міжнародну (зміна країни місця проживання). Виділяють також еміграцію як процес виїзду населення в іншу країну на постійне проживання (Балашова, Т.,2013). Даний тип міграції не стосується мого дослідження, тому детально не розглядається. Проте також можливо виділити ще один тип міграції як «brain drain». Так називають незворотню еміграцію висококваліфікованих спеціалістів, в тому числі потенційних спеціалістів (студенти) (Бондирьова, С. ,2004).

За тривалістю вчені, які вивчають міграційні процеси, поділяють її на постійну та тимчасову. Тимчасова характеризується тим, що мігрант переїжджає до іншого населеного пункту, маючи в планах через певний період повернутись. Постійна ж навпаки стосується ситуації, коли мігрант, переїжджаючи до населеного пункту, не планує повертатись на батьківщину (Тапинос Г., 2001). Тимчасова, в свою чергу, поділяється на довготривалу, короткотривалу, сезонну (переїзд до місця праці і проживання там пару місяців, а потім повернення до місця постійного проживання) та маятникова (зміна місця проживання на пару днів у більшості випадків для роботи) (Рибаковський Л.,1987).

Найбільшою категорією видів міграції є за критерієм причин-цілей. В своїй статі Ольга Ровенчак виділила 9 видів такої міграції:

1. Міграція членів сім'ї, що має на меті возз'єднання членів родини, які перебувають в різних населених пунктів.
2. Репатріація - це повернення на свою батьківщину, після тривалого проживання в іншій країні чи іншому населеному пункті через

економічні, соціальні причини, депортацію чи причини особистого характеру.

3. Релігійна міграція - не має постійного характеру і пов'язана з відправленням релігійного культу до іншого населеного пункту.
4. Етнічні міграції – має на меті поліпшення умов проживання чи збереження життя за умов фізичної чи етнокультурної загрози.
5. Екологічна міграція – переселення через несприятливі екологічні умови населеного пункту.
6. Туристична міграція- має не постійний характер та може відбуватись у різних напрямках.
7. Освітня міграція – тимчасове переселення, яке може тривати кілька місяців до кількох років, здійснюється переважно молоддю з цілю отримати вищу освіту.
8. Політична міграція поділяється на два підпункти:
 - a. Настає внаслідок змін політичного режиму, що спричиняє переміщення одиниць чи масові переїзди населення, якщо вони відчують загрозу своєму існуванню. Таких людей називають політичними біженцями.
 - b. Міграція дипломатичного корпусу та військових. Передбачає тривале відрядження військовослужбовців, дипломатів, можливо, членів родин.
9. Економічна міграція – перетин кордонів у пошуках роботи, продажу товарів та інші види діяльності, які передбачають економічні цілі та мотиви.

Отже, аналіз різних класифікацій міграційних процесів дав змогу чітко визначити, за якими критеріями ми можемо поділяти внутрішню міграцію. Запропонована таблиця класифікації міграції Ровенчак дозволила нам визначити, на які типи мігрантів ми повинні робити більший акцент при проведенні дослідження. Також варто зазначити, що наведені вище запропоновані різновиди міграційних процесів показують, що поняття

«міграції» може пояснюватись в багатьох варіаціях, що в свою чергу ускладнює процес об'єднання всіх визначень в одне наукове універсальне твердження.

1.2 Аналіз наукових підходів для вивчення трудової міграції

Міграцію не можна вважати новим процесом. Завдяки активним переміщенням людей, сформувались населення на різних територіях нашої планети. Проте, активне вивчення міграційних процесів почалось в 20 столітті. За цей час сформувалось багато теорій, які розглядають корінні причини міграції людей. Серед таких вчених можна виділити Тодоро, Беккер, Парк, Маккензі, Шмід та інші. Не дивлячись на той факт, що існують різноманітні теорії, вчені досі не можуть сформувати єдиної загальної концепції, яка б змогла охарактеризувати міграційні процеси враховуючи її причини, наслідки, різновиди. В цьому розділі я виділила основні теорії, актуальні для мого дослідження..

Перша, це неокласична теорія. Науковці Сміт та Равенштайн стверджують, що міграція залежить від пошуку людської користі, тобто базовим мотивом міграції є матеріальний заробіток (Vandererf, B., Heering, L., 1994, с. 96). Такий пошук можна порівняти з інвестиційною стратегією. Мігруючи, люди очікують, що зможуть перекрити свої затрати максимізацією доходів. Вони намагаються вирахувати затрати на проживання, харчування, переїзд, а також соціальну адаптацію до нового культурного середовища (Lingxin, H., 2007). Саме це мотивує мігрантів шукати кращі умови та йти на ризик.

Для пояснення внутрішньої міграції (з села у місто) дана теорія поглиблювалась. Тодаро та Гаріс акцентують увагу на тому, що міграція в основному відбувається через нехватку робочих місць в малорозвинених регіонах, такі як села або селища міського типу. В такому випадку причина міграції полягає не в різниці заробітної платні, а в спробах відшукати роботу (Harris J.R., Todaro M.P. 1970). Дану проблему реально вирішити, якщо розробити ефективні програми розвитку інфраструктури села. Оскільки

активний переїзд молодого покоління спричиняє старіння села, а в кінцевому випадку його вмирання.

В моїй курсовій роботі я особливу увагу приділила теорії М. Тодоро, яка показує міграцію від села до міста як економічно раціональний процес. Це пояснюється тим, що у місті очікуванні доходи перевищують середній дохід у селах (Todaro M.P., 1969). Недолік даної теорії полягає в тому, що вона не пояснює вплив економічних та соціальних факторів на вибір людини змінювати своє постійне місце проживання. Я пропоную використати дану теорію лише в частині вивчення умов проживання, відповідності очікувань щодо умов проживання в місті та реальною картиною: наявністю якісного ремонту, нового обладнання, а також швидкого та зручного доступу до магазинів, транспорту, використання місцевої інфраструктури, тощо.

Далі була розглянута Нова економічна теорія трудової міграції представниками якої є Старк та Тейлор. Вона передбачає взаємозв'язок ринку робочої сили з потребами сімей з акцентом на важливості мінімізації ризиків разом з максимізацією доходів (Caroline B. 2015, с. 80). Тобто, рішення мігрувати не завжди може прийматись індивідуально. Маючи сім'ю, людина відчуває залежність від членів своєї родини, паралельно з відповідальністю за якісні умови проживання своєї родини. Тому рішення мігрувати може прийматись колективно. В таких випадках, коли в великій сім'ї не вистачає грошей на базові життєві потреби, такі як одяг, харчування, освіта та інше, один з членів родини вимушений їхати на заробітки, а хтось залишається піклуватись про домогосподарство.

Також популярним є біхевіористичний підхід, що вивчає вплив економічних та соціальних факторів на поведінку людини. Окрім задоволення базових потреб, людина потребує якісного дозвілля, заходів зі збереження здоров'я, реалізації свого творчого потенціалу, хоббі, тощо. Часто такі речі легше реалізувати саме у великих містах. Це також змушує шукати більших фінансових надходжень.

Теорія людського капіталу найбільш актуальна теорія міграції. Представниками є Г. Беккер, Т. Шульц, Дж. Мінцер, А. Хансен, Л. С'яастад. Людський капітал формується зі запасів знань, навичок, талантів, здібностей з метою досягнення продуктивної діяльності. На думку Синковця мігранти складають більший людський капітал, за тих хто не переїжджає (Синковець 2016., с. 12). Дійсно, устремління людини до реалізації своїх талантів, отримання нових знань, навичок та досвіду штовхає її до пошуків шляхів та місця його реалізації. Водночас ринок праці максимально зорієнтований на спеціалістів, які б завдяки своєму внутрішньому потенціалу та психологічним особливостям гарантували б додатковий дохід та інші вигоди.

Міграційні процеси залежать від того, чи має індивід відповідний потенціал. Наприклад, поступаючи в університет, ми маємо здати екзамени, тобто використати свої знання та вміння. Наш людський потенціал є унікальним, саме завдяки ньому ми можемо інтегруватись в суспільство, досягати певних вершин, використовувати їх для реалізації себе в нових сферах життя. Мешканці сіл, роблячи ставки на свої вміння, навички, досвід, тощо, приїжджають до великих міст, щоб реалізувати свій потенціал.

Ця теорія робить також акцент на вік, освіту, стать. Наприклад, якщо брати різні вікові категорії, старше покоління рідше за молодих прагне їхати до великого населеного пункту в пошуках роботи чи реалізації себе. Вони або вже прагнуть більш спокійного життя, залишаючись зі своїм господарством, або не вірять у те, що в їхньому віці можливі кардинальні зміни, що частково відповідає віковій дискримінації на ринку праці, або настільки завантажені побутом, сімейними справами, що мрія про інше життя залишається мрією.

Стосовно освіти, та як я вже зазначала в своїй курсовій роботі, володарі дипломів про вищу освіту мають більш гарантований старт кар'єри при переїзді до нового регіону проживання. Сільські ж жителі не завжди можуть собі дозволити отримати вищу освіту. Більшість після закінчення школи чи коледжу одразу виходять на роботу. Там вони також напрацьовують власний досвід, отримують певну кваліфікацію та знання. Це складає основу їхнього

людського капіталу, та може стимулювати їх до пошуку кращих варіантів роботи, кар'єри, розвитку в містах .

Соціальні зв'язки також можна виділити як різновид капіталу. Для досліджень міграції цікавою темою є виявлення соціальних зв'язків, які утворюються внаслідок спілкування з друзями, колегами, родичами. Концепція міграційних мереж сформувалась в окрему аналітичну модель у теоретичних розробках Ф.Хьюго (Hugo), Е.Тайлора (Taylor) та Д.Массея (Massey)(Майданік І., 2006). Наявність таких зв'язків впливає на рішення індивіда мігрувати чи ні до інших населених пунктів. Такі зв'язки між індивідами та іншими мігрантами і немігрантами, які проживають в іншому населеному пункті, збільшують ймовірність переїзду, оскільки для індивіда це можливість зменшити ризики з пошуком житла, можливо, роботи. Також наявність родичів в незнайомому місті забезпечує мігрантам моральну підтримку та полегшує процес соціальної адаптації до нового середовища.

В пострадянському просторі виникла концепція трьох стадій міграційного процесу. Її засновником вважають Рибаківського Л., він розглядає міграційні процеси саме так, як виглядає це для мігрантів. Міграційний процес згідно з даною теорією поділяється на три основні стадії (Рибаківський Л, 2001):

1. Вихідна стадія (процес формування територіальної рухливості населення).
2. Основна стадія (сам переїзд мігранта).
3. Заключна стадія (проживання мігрантів в новому населеному пункті).

Першу стадію можна пов'язати з появою рішення індивіда мігрувати. Тобто, коли у людини є необхідність змінити своє постійне місце проживання, він\вона вираховує всі свої можливі затрати та переваги переїзду до іншого населеного пункту. Сам процес переселення відбувається на другій стадії, коли індивід покинув свою домівку та влаштувався у іншому місці. Остання стадія пов'язана з адаптацією індивіда до нових умов проживання. Майданік в

своїй статті розглядає адаптацією за теорією Рибаківського, а саме як пристосування суб'єкта до об'єктивного оточуючого середовища, а облаштування - це перебудова зовнішніх умов у відповідності до потреб суб'єкта. Таким чином можна стверджувати, що міграційний процес не можливо вважати закінченим, якщо індивід не пройшов всі ці три стадії.

Отже, аналіз різних теорій показав, що вивчаючи аспекти міграції, важко обмежуватись однією точкою зору. Оскільки на даний момент в нас немає єдиної загальної теорії для вивчення міграційних процесів. Тому для свого дослідження я вибрала декілька теорій для більш ефективного аналізу результатів.

Під впливом економічних та соціальних сфер людина вирішує мігрувати до великих міст в пошуках заробітку або кращої роботи. Відбувається свого роду інвестиційна стратегія, мігранти очікують перекрити свої затрати при переїзді майбутніми доходами. Для того, щоб влаштуватись на роботу, вони мають зробити ставку на свої таланти та здібності, без яких вони не зможуть мігрувати.

1.3 Причини сільської трудової міграції

Трудова міграція відрізняється від інших видів переміщень мотиваційним підґрунтям, а саме причинами, які спонукають трудових мігрантів змінити своє місце проживання. Серед основних мотивів Кабай виділяє: економічні (пошук кращого заробітку), соціальні (підвищення добробуту сім'ї, особистісного розвитку), політичні (втеча від політичних переслідувань), військові (проведення воєнних дій на території проживання), екологічні (природні лиха) (Кабай В., 2017).

Зараз в Україні активно відбувається міграція сільської трудової молоді до великих міст. За даними Державної статистики України, щорічно населений пункт проживання змінюють понад пів мільйона українців. Міграція переважно спрямована до великих міст. Це в свою чергу спричиняє негативні наслідки для сільських регіонів, оскільки відбувається занепад сільської трудової культури. Сільське населення поступово зменшується, тому що

молодь переїжджає до великих міст в пошуках кращого заробітку, на навчання, в пошуку можливостей для розвитку, тощо.

Міграція молодії групи людей з сіл до великих міст є дуже важливою проблемою, яку не варто ігнорувати. Це спричиняє розрив між чисельністю міських і сільських жителів, який продовжує збільшуватись. Для сільської молоді міграція до великих міст - є одним з небагатьох шансів проявити себе, здобути вищу освіту, знайти високооплачувану роботу. В селах вибору, ким працювати і скільки заробляти, фактично немає.

Тож основним стимулом для сільської молоді приїжджати до великих міст - є можливість отримати освіту, оскільки основні центри вищих навчальних закладів знаходяться переважно у великих містах. Освіта зараз дає молодим людям можливість отримати необхідні знання, які вони зможуть використовувати в майбутньому для пошуку високооплачуваної роботи. Крім того у великих містах у молоді є великий вибір курсів для відвідування і отримання спеціальних нових знань. Іноді не обов'язково отримувати вищу освіту, оскільки такі курси дають достатню кваліфікацію для професійної діяльності.

Ще однією з причин для міграції є проблема створення сім'ї і відтворення сільського населення. Оскільки велика кількість молодого покоління в селі залишає своє місце проживання, ті, хто залишаються, змушені також шукати долі, зважившись на зміну місця проживання (Греку І, Нарохов Д., 2016).

Будь-яка людина зможе сказати, що існує явна розбіжність між життєвими шансами проживання в селі та в місті. І особливо таку різницю відчувають саме молоде покоління, яке народилося і проживає в сільській місцевості. Незадовільність своїм соціальним положенням в цілому провокує міграцію молоді до інших населених пунктів. На сьогоднішній день залишається актуальною проблемою не пошук роботи, а місця роботи з достатнім рівнем оплати задля того, щоб задовольнити матеріальні потреби (Кабай В., 2017).

Для того, щоб не допустити занепад сільської інфраструктури, варто розробити механізми, які б забезпечили розвиток сіл в плані медичного обслуговування, освітнього та соціальнокультурного.

Греков та Нарохов в своїй книзі виділяють такі основні етапи для вирішення даної задач (Греку І, Нарохов Д.,2016):

- Проаналізувати інтереси, пріоритети, створити соціокультурний портрет сільської молоді.
- Виконати оцінку соціально-економічних та демографічних причин переїзду молоді з сільської місцевості.
- Визначити позитивні сторони сільських територій та розробити програму, яка буде позиціонувати її позитивні сторони.
- Розробити програму для забезпечення потреб молоді в реалізації освітніх і професіональних стратегій.

Можна зробити висновок, що сільську молодь особливо приваблює життя в місті, оскільки саме там вони мають більше можливості для реалізації себе в професійній сфері. В великих містах ми маємо більший вибір робочих місць, можливість отримати різну вищу освіту, кращий доступ до медичного обслуговування, кращі умови проживання. Проте не варто ігнорувати той факт, що зараз в Україні є всі шанси допустити занепад інфраструктури села, що, в свою чергу, може призвести до негативних наслідків для нашої країни (Греку І, Нарохов Д.,2016)

1.4 Критерії незадовільних житлових умов

Зараз в нашій країні одним з проявів бідності є незадовільні умови проживання. Через неспроможність забезпечити сім'ю якісними умовами життя або прагнення молодих людей заробити на свою власну домівку, спонукає їх мігрувати до великих міст в пошуках високооплачуваної роботи.

Проте, молоді люди часто стикаються з тим, що придбати власний будинок чи квартиру або хоча б дозволити собі орендувати якісне житло, не так легко. Через невідповідність високим цінам на квартиру та середньої заробітної платні, сільська трудова молодь вимушена проживати в

незадовільних житлових умовах. Можна зробити припущення, що їх рішення залежить від бажання зекономити, щоб в майбутньому дозволити собі орендувати або придбати житло з кращими умовами у майбутньому.

Перед початком дослідження було класифіковано критерії, за якими визначались задовільні та незадовільні умови проживання. Незадовільні житлові умови передбачають наявність хоча б однієї з ознак, виокремлені у блоці «К» «житло» щорічного соціального моніторингу Інституту соціології НАН України (Рябчук А.М., 2014):

1. Часто перебої з електропостачанням.
2. Протікають стелі або стіни.
3. Перенаселення.
4. Холод в опалювальний сезон.
5. Відсутність газу і водопостачання.

Такі умови проживання не дають людям повністю бути залученими до суспільного життя. Також це може призводити до сімейних конфліктів, відкладання або взагалі не планування сімейного життя, стреси, неспроможність задовольнити базові життєві потреби, такі як особиста гігієна, спокійний сон, регулярне харчування.

Незадоволеність житловими умовами може стати причиною переїзду до іншого місця проживання. Опитування Info Sapiens населення України в 2019 році показало, що 77% — стверджують, що ні вони, ні інші член_кині їхніх домогосподарств не мають ні потреби, ні бажання переїжджати. Якщо брати до уваги в яких житлових умовах вони мешкають ці 77%: більшість із них (80%) мешкають у квартирах середньої площі — 31–70 м², ще 11% — у більших квартирах (від 71 м²), і лише 9% — у квартирах площею до 30 м². Також за результатами опитування можна зробити висновок, що стан будинку найменше спонукає до переїзду, в порівнянні з такими критеріями як кількість кімнат та площа житла (Федорів П, Ломоносова Н, 2019).

Одним з важливих характеристик якісного житла можна виділити відсутність перенаселення. Саме перенаселення у домогосподарстві вважається тоді, коли особа, яка належить до домогосподарства, не має мінімуму необхідних кімнат. На даний момент в Україні в перенаселених будинках проживає більше половина людей (54%), без урахування тих хто проживає в гуртожитках (Федорів П, Ломоносова Н, 2019) .

В 2018 році 20 % домогосподарств в Україні все ще не мають водопроводу та каналізації, а також відсутні ванна та душ. Порівнюючи з 2005 роком така статистика значно покращилась – показники зменшились на 17%. Порівнюючи ситуацію з селом та містом, можна сказати, що ситуація в сільській місцевості набагато гірша. Лише половина помешкань обладнані відповідно стандартам якісного житла, хоча в місті цей показник перевищують 90%(Федорів П, Ломоносова Н, 2019).

Крім того відбувається приватизація ринкового сектору та, відповідно, мінімізується будівництво соціального житла. Такий самий процес відбувається у сфері комунальних послуг (опалення, каналізації, постачання/відведення електроенергії, води та газу). Давно склалася ситуація, коли в нових будинках - наявність великої кількості непроданих квартир, старі ж будівлі занепадають і часто перебувають в аварійному стані. Столиця України - яскравий тому приклад. В журналі «Спільне» опубліковано роботи студенток КМА та Анастасії Рябчук, в яких вони описують проживання людей в аварійних будинках. Мешканці вимушені проживати в таких умовах в очікуванні, що держава виконає свою обіцянку та пересилить їх в нові будинки. Очевидним є висновок, що державні органи не зацікавлені у вирішенні таких проблем. (Онищенко, Н., Когут, І., ред., 2010).

Наразі вигідно будувати будинки для середнього та вищого класу. Таким чином не беруться до уваги потреби і можливості молоді, яка намагається самостійно ставати на ноги, жити окремо від батьків. Їй залишаються два варіанти: жити в несприятливих умовах окремо від батьків або ж проживати з

батьками. Такі варіанти неможливо вважати адекватними, оскільки є ризик виникнення стресів, домашнього насилля, конфліктів, перенаселення.

Для аналізу оцінки умов проживання сільської трудової молоді було визначено критерії незадовільних та задовільних умов проживання.

Незадовільні умови передбачають: перебої з електропостачанням, протікають стелі або стіни, перенаселення, холод в опалювальний сезон, відсутність газу і водопостачання, старий ремонт та меблі, пліснява, наявність тарганів, гризунів, незручне розташування від місця роботи, незручний доступ до транспорту, відсутність поблизу продуктових магазинів, ціна на проживання зависока для даних умов.

Задовільні умови передбачають: проживання в будинку, в якому немає перебоїв зі світлом, постійно є тепла і холодна вода, в будинку або квартирі є опалення для холодної пори року, в квартирі проживає достатня кількість людей (немає перенаселення), зручний доступ до транспорту, недалеко розташування до центру або роботи, зручний доступ до продуктових магазинів, ціна за проживання відповідає даним умовам.

Отже, в результаті опрацювання літератури, що є основою теоретичної бази даного дослідження, можна зробити такі висновки. По перше, існує багато визначень терміну міграція. Для дослідження даний феномен було концептуалізовано як переміщення людей, яке нерозривно пов'язано зі зміною місця проживання. Було виявлено неточності у запропонованих визначень, це пояснюється тим, що вони не розкривають такі питання як класифікація міграцій, відстань та мету переїзду. Для уточнення було проаналізовано види міграційних процесів, що дозволило виділити зовнішню та внутрішню міграцію. Саме другій в дослідженні приділялось основну увагу, оскільки в основі внутрішньої трудової міграції лежать корінні причини переїзду населення до інших населених пунктів в середині країни.

По друге, аналіз основних наукових підходів до вивчення міграції показав, що не існує однієї загальної теорії для вивчення даного феномену. Головним висновком можна зробити, що сам процес міграції можна

розглядати як інвестиційну стратегію, коли мігранти очікують, що їх переїзд перекриває затрати доходами. Також було виділено такі причини міграції: бажання шукати кращі умови та іти на ризик, завдяки вирахуванню всіх можливих затрат; нехватка робочих місць в малорозвинених регіонах; очікувані доходи в місті перевищують середній дохід у селах; взаємозв'язок ринку робочої сили з потребами сімей; вплив економічних та соціальних факторів; бажання проявити себе та реалізувати свій потенціал.

І останнє, що варто зауважити, незадовільні житлові умови можуть бути причиною переїзду до іншого місця проживання. Проте, головною проблемою з якої стикаються сільські трудові мігранти – це невідповідність середньої заробітної платні і цінам на житло. На основі цього було висунуто припущення, що від фінансових можливостей залежить їх вибір місця проживання.

Також для кращого аналізу в емпіричній частині умов проживання сільської трудової молоді, були виділені основні критерії на основі результатів соціального моніторингу Інституту соціології НАН України та опитування . Info Sapiens.

Розділ 2

Результати дослідження умов проживання сільської трудової молоді в місті Києві.

2.1 Методологія дослідження

Для дослідження умов проживання трудової сільської молоді в місті Києві було проведено інтерв'ю з 8 респондентами. Така кількість проведених інтерв'ю вважається достатньою, оскільки в останніх інтерв'ю відбувався повтор відповідей попередніх респондентів - це говорить про існування перенасичення даних.

Формальними ознаками вибір були: вік респондента (від 18-ти до 25-ти років), мігранти, які тимчасово проживають в Києві (більше одного року). Вибірка формувалась методом «снігової кулі», оскільки під час проведення польового етапу виникла складність у пошуку респондентів. Польовий етап проводився з 1 по 29 березня 2021 року.

Для якісного відбору респондентів була створена анкета (Див. Додаток А), щоб відсіяти тих, хто не підходив за критеріями вибірки. В кінці анкети респонденти могли залишити свої контактні дані, якщо вони бажали взяти участь в індивідуальному інтерв'ю. Також респондентів просили залишити контактні дані їх знайомих, які могли б взяти участь у дослідженні. На початку інтерв'ю у кожного респондента була взята згода на використання їхніх імен та демографічних даних. З даних Таблички №1 можна побачити вік, стать, освіту, сімейний стан, місце, звідки приїхали респонденти, та приблизний термін їхнього перебування в Києві (не всі респонденти могли точно сказати, скільки вони проживають в місті).

Таблиця 2.1

Демографічні дані респондентів, представників сільської трудової молоді, які проживають в місті Києві

Ім'я	Стать	Вік	Освіта	Сімейний стан	Місце прописки	Термін перебування
Сергій	чол.	23	Вища	неодруж.	с. Борівка	11 місяців

Сергій	чол.	21	Неповна вища	неодруж.	с. Михайлівка	1.5 року
Юля	жін.	23	Вища	неодруж.	с. Писарівка	9 місяців
Катя	жін.	20	Незак.вища	неодруж.	с. Перемога	1 рік
Люда	жін.	19	Незак.вища	неодруж.	с. Богданівка	більше року
Артем	чол.	21	Вища	неодруж.	с. Моївка	2 роки
Богдан	чол.	22	Неповна вища	неодруж.	с. Сваричів	3 роки
Валентин	чол.	19	Неповна вища	неодруж.	с. Озерне	1 рік

Особливість даної групи полягає в тому, що їх переїзд до Києва не має чітких дедлайнів. Ми можемо віднести даних респондентів до постійного типу міграції, яка не передбачає повернення на батьківщину найближчим часом. Під сільською трудовою молоддю ми визначали людей, які переїхали до великого населеного пункту з маленьких сіл з метою знайти кращий заробіток, професійний розвиток, будувати кар'єру. Пошук таких респондентів відбувався біля можливих місць їх проживання: гуртожитків, хостелів та недорогих готелів. Ці місця були вибрані як можливі варіанти проживання сільської трудової молоді, оскільки є найбільш економними варіантами та доступними для інтерв'юера. Також була спроба провести включне спостереження для тріангуляції даних, проте через карантинні обмеження від цієї ідеї довелось відмовитись.

Всі респонденти проживали в Києві більше півроку. Стратегія відбору респондентів передбачала створення невеликої вибірки, що дало можливість описати певну групу більш детально, тому всі респонденти були майже ровесниками. Їх вік становить від 19-23 років. Загальна тривалість інтерв'ю склала 30-45 хвилин. Коротка тривалість інтерв'ю продиктована карантинними обмеженнями, а також неможливістю, невмінням або небажанням респондентів надати розгорнуті відповіді (навіть, після

уточнюючих запитань) та ділитись деталями свого досвіду проживання в місті. Така поведінка була найбільш характерною для хлопців; дівчата ж серйозніше поставились до процесу інтерв'ю, намагались надавати детальні розгорнуті відповіді. Не дивлячись на це, вдалось отримати дані, які наповнені важливою інформацією для дослідження. Всі респонденти були не одруженими, тільки один на момент проведення інтерв'ю проживав разом зі своєю дівчиною. Інші респонденти проживали разом з іншими людьми, таким чином, діливши оренду квартири чи кімнати в гуртожитках порівну.

Гайд дослідження складався з 6 блоків. Починалось інтерв'ю з представлення інтерв'юера, коротким описом мети дослідження та з базових питань до респондента. Другий блок базувався на загальних питань про причини міграції до великих міст. Респондентів просили виокремити основні переваги та недоліки проживання в місті та в селі, для того щоб респонденту\тці було легше виокремити основні причини, які на його\її думку можуть бути основними для міграції молоді. Наступний третій блок мав на меті дізнатись про особистий досвід переїзду респондента\тки до Києва. Четвертий блок складався з питань, які стосувались саме умов проживання молоді в місті Києві. В даному блоці респонденти могли самостійно поставити оцінку своїм умовам проживання за допомогою наданому списку критеріїв (Див.табл2). Табличка складається з 12 проблем, які респондент мав оцінити, спираючись на свій досвід проживання в Києві. Перші 7 критеріїв оцінюються від 1-5, де 1- постійно є така проблема, а 5- такої проблеми взагалі не має. Останні 5 респондент оцінює також від 1-5, але в цьому випадку 1 можна поставити тоді, коли проблема у випадку респондента є дуже критичною, а 5 взагалі не критично. Оцінка ідеальних умов проживання від 51-60 балів, 40-50 середні умови проживання, нижче умови проживання можна оцінювати як незадовільні або нижче середнього.

Таблиця 2. 2

Критерії оцінювання умов проживання

Проблема	Оцінка				
	1 (постійно є така проблема)	2 (часто виникає така проблема, пару разів на тиждень)	3 (іноді виникає така проблема, пару разів на місяць)	4(дуже рідко, але такі випадки бувають)	5(такої проблеми немає)
<i>Перебої з електропостачанням</i>					
<i>Протікають стелі або стіни</i>					
<i>Холод в опалювальний сезон</i>					
<i>Перенаселення</i>					
<i>Відсутність газу і водопостачання</i>					
<i>Пліснява</i>					
<i>Наявність тарганів, гризунів</i>					
	Оцінка				
	1(дуже критично)	2(не дуже критично)	3(терпимо)	4(вище середнього)	5(не критично)
<i>Старий ремонт та меблі</i>					
<i>Незручне розташування від місця роботи</i>					
<i>Незручний доступ до транспорту</i>					

<i>Відсутність поблизу продуктових магазинів</i>					
<i>Ціна не відповідає умовам</i>					

П'ятий блок стосувався питання доходів і фінансових можливостей при виборі місця проживання. До уваги було включено досвід роботи респондента, скільки він\вона отримує в місяць, чи доводиться на чомусь економити і на що найбільше витрачається грошей в місяць. Останній блок був підсумовуючий, він стосувався теперішньої мети респондентів, а також чи планують вони жити та працювати в Києві, чи хочуть найближчим часом змінити чи покращити свої умови проживання.

Для проведення дослідження було обрано метод напівструктурованих глибинних інтерв'ю інтерв'ю. За допомогою даного методу планувалось дослідити різноманітність думок та досвіду людей. Перевагою даного підходу для мого дослідження полягає в тому, що за допомогою індивідуального інтерв'ю шанс налаштувати респондентів на відкриту розмову сильно зростає. Індивідуальне інтерв'ю дозволяє дізнатись про особистий досвід, переживання респондентів, оскільки в груповому опитуванні ці фактори можуть замовчуватися. Ще однією причиною, чому я обрала даний метод, є неможливість зібрати необхідних респондентів в одному місці, тому доводиться підлаштовуватись під кожного окремо.

Кількість проведених інтерв'ю не визначалось заздалегідь. Оскільки є один критерій кількості інтерв'ю нерепрезентативних опитувань – точка насичення інформацією (Богдан, 2015). Це означає, що інтерв'ю проводились до того моменту, доки знаходилась нова інформація про предмет дослідження. Після насичення інформацією для подальшого аналізу інтерв'ю закінчилися.

Час проведення інтерв'ю підбирався індивідуально для кожного респондента. Складність полягала у неможливості особистісної зустрічі з

респондентами. Місце проведення інтерв'ю відбувалось на онлайн платформі Zoom.

Інструментарій для збору емпіричної бази дослідження складався з :

1. Гайд.
2. Анкета для відбору респондентів.
3. Список критеріїв оцінки умов проживання, надавався кожному респонденту\ці. Це робилось з метою допомогти респонденту\ці поставити власну оцінку своїм умовам проживанням на основі даних критеріїв, які можна доповнювати).
4. Засоби запису інтерв'ю.
5. Нотатник інтерв'юера.

Аналіз інтерв'ю проводився якісним методом, а саме пошуком ключових думок респондентів. Використання даного методу передбачало пошук розбіжностей та схожих висловлювань респондентів, щодо їх досвіду перебуванні в Києві.

2.2 Причини міграції сільської трудової молоді до Києва

Аналіз першого блоку показав, що респонденти погоджуються з існуванням певного розриву між життєвими шансами проживання в селі та в місті. Найбільш помітний цей розрив у доступі до високооплачуваної роботи. Одним з недоліків проживання в селі можна виділити вузький спектр вибору професій. Відповіді респондентів показали, що не має різниці у наявності вищої освіти чи її відсутності, в будь-якому випадку знайти роботу в селі дуже складно. Отримавши певну професію, наприклад, у випадку Юлі та Каті, дівчата, маючи вищу освіту, не бачать ніякої перспективи залишатись в селі, оскільки роботу по їх професії вони знайти не можуть.

«Ну из недостатков это все-таки то, что в селах мало работы, особенно по моему направлению. Можно вообще сказать, что найти высокооплачиваемую работу парикмахера в принципе невозможно, и серьёзно не относятся к этому» (Юля,23).

«Після закінчення університету я не бачила сенсу повертатись до села. Тоді б вийшло, що я дарма вивчилась на дизайнера. Навіть, не спробувавши реалізуватися в цій сфері» (Катя,19).

Отже, з відповіді дівчат ми бачимо, що закінчивши вищі навчальні заклади, вони не змогли б знайти роботу в своїх селах. Крім того, респондентка Юля зазначила, що до її професії, навіть, серйозно ніхто не буде ставитись. Це говорить про те, що в селах молодь має дуже маленький вибір професій, за якими вони можуть розвиватись чи хоча б отримати роботу.

Цю ситуацію, можна роздивитись з іншої сторони. З відповіді респондентів, які не мають вищої освіти або мають неповну вищу, можна зробити висновок, що в селах дуже обмежена кількість робочих місць. Тобто, люди можуть роками чекати, поки з'явиться хоча б якась робота. Тому більшість робітників починають мігрувати на сезонні чи маятникові роботи до інших міст. Наші респонденти зазначили, що робота в селі не є перспективною та заробити достатньо грошей на ній фактично нереально. Тому серед переваг проживання в місті вони виділяють, як основну, – більший вибір професій, кар'єрних можливостей та просто робочих місць.

«Роботу в селі знайти дуже важко та фактично нереально. В Києві, навіть, працюючи звичайним кур'єром я можу заробити більше ніж міг би заробити в селі»(Сергій, 21).

«Серед переваг проживання в місті я можу виділити, по перше, можливість спробувати реалізувати себе, спробувати себе на різних роботах. Як мінімум, зараз не обов'язково мати вищу освіту. В Києві в мене є можливість пройти різні курси, наприклад по масажу, отримати «корочку» та працювати собі в якомусь дорогому салоні»(Сергій,23).

Тож наступний висновок: можливість реалізувати себе по своїй чи новій освоєній професії – ще одна причина міграції для респондентів. Навіть відсутність вищої освіти молодь не заважає зорієнтуватися та спробувати себе в різних професіях в великому місті. В селі така можливість сильно обмежена. Як зазначав Сергій, в Києві молоді люди можуть пройти певні курси та

збільшити свій капітал, через набуття нових «скилів», які вони в майбутньому можуть використовувати для пошуку роботи.

Перевагою села над містом всі респонденти виділили наявність власного господарства, якісних продуктів, в яких вони впевнені, а також свіжого повітря. Молоді люди зазначали, що в місті їм не вистачає зелені, вони сумують за можливістю проводити час з друзями на свіжому повітрі. Також в великих містах, на їх думку, не слідкують за чистотою в під'їздах та на дитячих майданчиках.

«Для меня больше всего было удивлением, что люди не следят за чистотой в своих подъездах. Вроде, порядочные все люди, но если их собака написала в лифте, то это окей и можно так и оставить» (Люда, 19).

«У нас хотя бы сами люди чинят, для себя делают, а тут такое ощущение, что в городе всем наплевать на это все. Лавочки какие-то пошкрябанные, мы постоянно их подкрашиваем, да село, но мы лучше за этим следим» (Юля 23).

Отже, з огляду на те, які відповіді надали респонденти, можна припустити, що на їх думку в селах більше слідкують за чистотою, можливо в них не вистачає грошей для будівництва великих дитячих майданчиків, але вони не ставляться до цього байдуже. Якщо зробити висновок з відповідей респондентів, то їх здивувало те що люди спокійно можуть смітити та ігнорувати бруд, який вони самі створюють в своєму домі та навколо. Також вони стверджують, що в Києві порівняно з селом дуже злі та непривітні люди. В селі всі знають одне одного, при зустрічі вітаються та цікавляться справами один одного. Респондентам було незвично опинитись в таких умовах, де вони нікого не знають і не відчують привітність збоку інших. Можливо, саме через це вони так охарактеризували міських людей.

«... люди не такие приветливые, с тобой никто не здоровается, ты никого не заешь. Все жестоко друг к другу относятся, а самое неприятное, они относятся к тебе как к чужому или как к человеку, который приехал у них отнимать работу» (Юля,23).

Також одним з недоліків проживання в місті респонденти виділяють складність знайти високооплачувану роботу. Вибір професій дуже великий, але ніхто не хоче брати без досвіду роботи. Тому приходится працювати на різних доступних роботах та отримувати гроші, яких вистачає лише на базові потреби, без можливості відкладати великі суми на майбутнє чи дозволити собі купляти дорогі речі кожного місяця. Проте, більшість респондентів на питання про причини їх переїзду чесно відповідали, що хотіли переїхати до Києва, оскільки думали, що вони зможуть одразу знайти роботу, яка забезпечить їм краще життя, ліпші умови проживання, ніж вони мають на даний момент.

«Я не розраховувала, що стільки дорого буде знімати житло, багато грошей піде на проїзд. Коли я уявляла, що переїду до Києва, то зможу легко завести нових друзів, матиму роботу, гарне житло, буду ходити по клубах і ні в чому собі не відмовляти» (Люда,19).

Одна з респонденток зазначила, що однією з причин її переїзду до великого міста було бажання знайти собі хлопця. Оскільки великою проблемою є те, що молодь активно мігрує до інших населених пунктів, процес пошуку партнера чи партнерки в селі дуже ускладнюється. А це зменшує кількість молодих сімей в маленьких містах та селах, - відбувається старіння сільського населення.

Очевидним є висновок невідповідності очікувань щодо переїзду до великого міста. Спочатку всі вважали, що знайти високооплачувану роботу буде не так і складно порівняно з селом. Крім того складним виявився пошук недорогого та придатного для нормального проживання житла.

«И потом все ж хотели классную зарплату, крутое жилье, по модному все, но... Я сейчас понимаю, что это не так все просто» (Юля,23).

В третьому блоці питання стосувалися щодо того, чи приймалось рішення мігрувати колективно чи індивідуально. Це була спроба анганжуватись із теорією Старка та Тейлора, про те, що рішення мігрувати може прийматись колективно, коли людина відчуває, що мусить мігрувати в

пошуках роботи задля того, щоб допомогти фінансово своїй родині. Шість респондентів зазначили, що самі прийняли рішення змінити своє постійне місце проживання. Вони пояснювали це тим, що головною мотивацією було стати незалежними від батьків, почати будувати свою власну сім'ю. Також бажання спробувати щось нове, особливо у великому місті, розвиватись по своїй професії. У випадках лише трьох респондентів їх вибір не підтримували батьки, аргументуючи це тим, що в великому місті немає шансів нічого добитись і що все рівно вони повернуться назад у село. Також лише у випадках двох респондентів, їх рішення мігрувати було прийнято більше колективно, ніж індивідуально. Проживаючи у багатодітній сім'ю під натиском економічного фактору та після колективного обговорення, вони вимушені були мігрувати до Києва. Працюючи в Києві, Сергій(23р.) та Богдан кожного місяця висилають кошти своїм сім'ям, таким чином матеріально намагаються підтримувати своїх близьких. Можемо стверджувати, що гіпотеза на основі економічної теорії підтвердилась у випадках двох респондентів.

«Сложно ответить на этот вопрос. У меня очень большая семья, денег всегда на что-то не хватает. Мне постоянно говорили давай-давай работай. Вот и я психанул и поехал в Киев» (Богдан,23).

В третьому блоці також досліджувалось питання, «чи полегшує переїзд до іншого населеного пункту наявність знайомих чи родичів, які вже мають певну стабільність в місті». Тобто, це спроба охарактеризувати міграцію респондентів за способом реалізації: стихійна (вільна міграція людини або цілої сім'ї в інший населений пункт), організована (колективна міграція, організована вищими державними органами з певною метою), ланцюгова (що здійснюється за підтримкою батьків, родичів, які вже мають певні соціальні зв'язки в іншому населеному пункті). Завданням даного питання також було підтвердити Концепцію міграційних мереж, що визначає прийняття рішення про переїзд через наявність соціальних зв'язків індивідів з іншими мігрантами, друзями, родичами в інших населених пунктів, можливість мінімізувати затрати та сприяння швидкій адаптації до нових умов проживання.

З відповіді респондентів було з'ясовано, що лише троє мали родичів чи друзів, які проживали в Києві. Проте вони не надавали великої матеріальної чи моральної підтримки. Тим не менше ці респонденти відчували себе більш впевнено, ніж ті що не мали знайомих в місті. Фактично обіцянки про надання допомоги з житлом, працевлаштуванням та знайомством з впливовими людьми стало стимулом молодих людей до переїзду. Тому можна сказати що у випадках трьох респондентів їхню міграцію можна віднести до ланцюгової. Також це підтверджує теорії соціальних мереж. У всіх інших випадках це стихійна міграція, коли індивід без підтримки сторонніх осіб переїжджає до іншого міста. В даній ситуації респондентам було складніше вирішити питання з житлом та ускладнився процес соціальної адаптації.

2.3 Умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві

Основною цілю дослідження було встановити, чи задоволені респонденти тими умовами, в яких вони проживають. З їхніх відповідей стало зрозумілим, що вони не можуть собі дозволити орендувати або придбати квартири через недоступність орендної платні чи вартості житла. Тому в цілях економії респонденти знімають квартири або кімнати в гуртожитках разом з друзями чи другою половинкою, сплачуючи лише свою частину суми за оренду.

Також респондентів просили виділити основні причини, чи вони змінювали чи планують змінювати і чому своє місце проживання. Серед основних причин можна виділити:

1. Зависока ціна, неспроможність оплачувати кожного місяця таку суму.
2. Невідповідність ціні та запропонованим умовам.
3. Незручне розташування.
4. Наявність тарганів.
5. Жахливі умови: старі меблі, ванна та туалет в грибку, на кухні постійно воняло газом .
6. Через сварки з сусідами по кімнаті.

Кожен респондент зіткнувся з проблемою невідповідності ціні умовам проживання. Що є суттєвою проблемою у пошуку житла. Також не менш важливою є те, що в інтернеті публікуються фотографії квартир, які насправді не відповідають реальності.

«Я коли приїхала, то була просто в шоці від такого контрасту, оскільки в інтернеті я дивилась на зовсім іншу квартиру»(Люда, 19).

Також респондентам пропонувалось самостійно оцінити умови проживання, в яких вони на даний момент перебувають. Всього пропонувалось 12 проблем, які можуть виникати у мешканців Києва. Перші 7 критеріїв потрібно оцінити від 1-5, де 1- постійно є така проблема, а 5- такої проблеми взагалі не має. Останні 5 респонденти оцінювали також від 1-5, але в цьому випадку 1 це, коли проблема є дуже критична, а 5 - взагалі не критична. Оцінка ідеальних умов проживання від 51-60 балів, 40-50 середні умови проживання, нижче умови проживання можна оцінювати як незадовільні, або нижче середнього. В Таблиці №3 представлені оцінки, які поставили самі респонденти.

Таблиця 2.3

Оцінка умов проживання зі сторони респондентів

Ім'я	Вік	Місце проживання	Оцінка умов
Сергій	23	гуртожиток	43
Сергій	21	хостел	40
Юля	23	знімає квартиру	39
Катя	20	знімає квартиру	45
Люда	19	гуртожиток	40
Артем	21	знімає кімнату	44
Богдан	22	знімає кімнату	46

Валентин	19	гуртожиток	37
----------	----	------------	----

Отже, як ми бачимо по оцінкам респондентів, їхні умови проживання загалом відносяться до середнього рівня. У випадках Валентина та Юлі їхні умови можна класифікувати як незадовільні. Можна помітити з відповіді респондентів, що не існує великої розбіжності між умовами проживання в гуртожитка\хостелах та в квартирах. Загалом респонденти ставили оцінки однакові. Респонденти наголошували, що постійно є проблеми з відсутності води, перенаселення, наявності плісняви та тарганів. Проблема з тепловою водою найчастіше виникає у молоді, яка проживає в гуртожитках.

«У нас теплої води стабільно немає пару днів на тиждень»(Сергій,23)

«Самое страшное когда нету теплой воды, ты приходишь грязный с работы, хочешь принять душ, а тут тебе говорят, что воды не будет теплой еще три дня» (Валентин, 19).

Також старий ремонт та меблі, наявність плісняви в ванній кімнаті- ці критерії найбільш критично оцінюють саме молодь в гуртожитках та хостелах. Оскільки в старих будинках не дбають про ремонт, та й самі власники кімнат не завжди готові викидати старі речі в кімнатах, які вони здають в оренду.

«У нас з дівчиною був такий випадок, коли ми тільки заїхали, власники не хотіли, щоб ми за власні кошти замінили ліжко, яке було нерівне, через що постійно боліла спина» (Сергій,23).

«Я завжди дивуюсь, коли їду митись, скільки бруду та плісняви в цих кабінках. Я завжди миюсь в тапцях, щоб не підхопити якусь болячку» (Катя,20).

Всі інші респонденти на таку проблему не жаліються, ті, хто проживають в квартирах мають бойлери. Для тих, хто проживає на квартирі з кимось, існує інша проблема – постійні конфлікти з сусідками чи власниками квартири. Вони пояснюють це тим, що доводиться під всіх підлаштовуватись, шукати компроміс, домовлятись. Це призводить до того, що молодь не

відчуває власного комфорту, затишку та спокою, коли повертається додому. Можливо, саме це призводить до виникнення конфліктів та стресів.

Тим не менше всі респонденти на останній пункт про ціну поставили оцінку 3. Аргументуючи свій вибір, молоді люди стверджували, що за таку ціну умови могли б бути набагато кращими. Найдешевше звичайно за свої умови проживання сплачують мешканці хостелів та гуртожитків - від 2 до 4 тисяч гривень на місяць. Для них невідповідність в ціні та якості пояснюється старим ремонтом та відсутністю теплої води. Респонденти, які проживають в квартирах разом з сусідками чи власниками, сплачують від 4-6 тисяч гривень на місяць в залежності від комунальних тарифів. Для них важливою проблемою є перенаселення та необхідність ділити свій власний простір з сусідами.

«Моя соседка может мне заменить человек 4, поэтому можно сказать что из-за нее мне места мало»(Катя, 20).

На питання «чи погоджуєтесь, що очікуванні умови проживання в місті є вищими за середні умови проживання в селі?», всі респонденти відповіли, що не погоджуються. Оскільки всі вони очікували, що в Києві за такі гроші, вони зможуть отримати більш якісні умови проживання, що не буде як мінімум проблем з гарячою водою та доступом до транспорту. Як я вже зазначала, кожен респондент зіткнувся з тим, що в інтернеті власники публікують привабливі фотографії своїх кімнат чи квартир, які не відповідають дійсності. Часто реальність для тих, хто переїхав до міста, не відповідає очікуванням до переїзду.

Проживання в несприятливих умовах можуть призводити до стресів, проблеми зі сном, депресії, конфліктів. Таку ситуацію можна простежити у респондентів, які знімають квартири та кімнати. Вони досить негативно розповідають про своїх сусідів та власників з якими проживають. Перебування в таких умовах можуть негативно вплинути на соціальну адаптацію в чужому місті, що також може призвести до втрати впевненості, депресії у респондентів.

2.4 Вплив фінансових можливостей на вибір сільської молоді місця проживання

Однією з гіпотез було те, що молодь вимушена проживати в таких умовах, оскільки рівень їхнього доходу недостатній для забезпечення повноцінно базових потреб. Тобто, молодим людям доводиться ставити собі певні обмеження, щодо того, скільки вони можуть заплатити в місяць за житло, продукти, одяг. І на чомусь з цих пунктів вони вимушені постійно економити. За нашої гіпотезою основним пунктом, на чому молодь найбільше економить, - є умови проживання. Адже оренда якісного житла може потягнути основну частину доходу, хоч, при цьому, воно буде відповідати всім стандартам якості та надійності.

На питання про середній дохід респондентів можна встановити, що вони заробляють від 11 до 25 тисяч гривень на місяць. В таблиці номер 4 можна оглянути, ким респондент чи респондентка працює, який їхній щорічний середній дохід, та скільки вони витрачають на проживання в Києві.

Таблиця 2.4

Порівняльна табличка заробітку та затрат на проживання респондентів

Ім'я	Вік	Місце роботи	Заробіток, гривень	Затрати на проживання, гривень
Сергій	23	консультант Дніпро-М	більше 15 000	4000
Сергій	21	кур'єр	до 11 000	1800
Юля	23	парикмахер	більше 11 000	більше 6000
Катя	20	касир в супермаркеті	більше 11 000	6000
Люда	19	офіціантка	до 15 000	2500
Артем	21	начальник складу на заводі	більше 15 000	5000
Богдан	22	кассир Нової пошти	більше 15 000	5000
Валентин	19	розвізник хліба	13 000	3000

Варто зазначити, що респонденти, які заробляють більше 15 тисяч гривень на питання про те, чи доводиться їм на чомусь економити стверджують, що для них краще економити на умовах проживання, для того щоб вистачало на їжу, одяг та для того, щоб відкладати гроші на майбутні цілі. Серед основних планів на майбутнє лише один респондент зазначив, що домовився з дівчиною кожного місяця відкладати його зарплату на їхню спільну квартиру, а за рахунок зарплати дівчини - проживати.

«Не бачу сенсу знімати дороге житло, ми можемо собі дозволити знімати квартиру, проте тоді буде складніше заробити на свою власну домівку» (Сергій,23)

Всі інші респонденти відкладають частину свого заробітку на курси, лікування, поїздки, відкриття власного бізнесу, машину. Можна спробувати зробити висновок, що вибір, на що відкладати гроші залежить від пріоритетів, на які орієнтуються респонденти. Наприклад, Сергій хоче створити сім'ю, для цього він намагається відкладати на своє власне житло.

Для респондентів, які заробляють менше 15 тисяч гривень, дуже складно відкладати якісь кошти на майбутнє. Деякі респонденти зазначали, що навіть знімати з кимось квартиру дуже дорого, і все рівно доводиться економити на інших базових потребах. На питання, чи планують вони придбати собі квартиру, і які ставлять собі дедлайни, респонденти відповіли, що на даний час не можуть знайти кращу роботу, а значить, відкладати хоча б якусь суму, тож стосовно власної квартири навіть не задумувались.

«Я хочу спочатку стати на ноги, почати нормально заробляти і потім уже думати про квартиру»(Катя, 20).

«Для мене це зараз не є актуальним, знайду роботу, нагуляюсь, а потім буду думати де взяти гроші на квартиру»(Сергій,21).

«...у меня слыхалась моя экономическая подушка и сейчас я на честном слове только. Поэтому в первую очередь я планирую повысить свой уровень, начать нормально зарабатывать и тогда уже буду откладывать»(Юля,23).

Отже, вибір невибагливих умов проживання є одним із методів економії, як у випадку трудової молоді із високою зарплатнею, так і для тих, в кого щомісячний дохід невисокий. Для перших це можливість накопичити на власне житло або на подорожі чи на курси, чи на розваги, для других - підтримувати існуючий рівень життя до моменту переходу на більш високооплачувану роботу. Питання придбання квартири – не завжди на першому місці, адже воно пов'язане із бажанням чи його відсутністю створити сім'ю.

2.4 Причини рішення сільської трудової молоді залишатись жити та працювати в Києві

В останньому блоці запитань головним завданням було підсумувати основні причини, чому молоді люди залишаються жити та працювати в Києві. Також було важливо визначити, чи впливають на їхнє рішення умови проживання, в яких вони перебувають. З відповідей респондентів вдалось встановити, що основні причини, які впливають на рішення залишатись жити в Києві є:

- Кращий заробіток.
- Більше вибір робочих професій.
- Більше можливостей для саморозвитку.
- Більше торгівельних\розважальних комплексів.

Основною причиною серед всіх цих пунктів є можливість саморозвитку, тобто молоді люди готові залишатись в Києві, для того щоб себе реалізувати як спеціалістів та збільшити свій капітал в майбутньому для покращення життя. Наявність великого розриву між життєвими шансами проживання в селі та в місті мотивує молодь підвищити свої життєві шанси. Ідеальним варіантом для цього вони вважають переїзд до великих міст. Саме в великих містах спектр варіантів та можливостей, в тому числі з пошуком роботи, - набагато ширший та різноманітніший.

А от основним недоліком пошуку роботи в місті можна виділити низьку, як для міських стандартів, заробітну платню. Як пояснюють респонденти,

їхній теперішній дохід був би вище середнього для села, а от для міста на зарплату нижче 15 тисяч дуже складно стати на ноги та жити без економії на базових потребах.

«У нас в селе нет такой зарплаты. А даже если есть, то не у всех».
(Богдан,20)

«Якби я заробляла так само в селі, скільки я отримую зараз, я б спокійно могла б відкладати гроші і ще змогла б менше економити, ніж зараз»
(Катя,19)

Респонденти стверджують, що рішення про постійне проживання в місті не залежить від теперішніх житлових умов. Вони все одно налаштовані залишатися, продовжувати свою боротьбу за отримання кращих умов, більш цікавої та, найголовніше, добре оплачуваної роботи. Розвиватися, реалізовуватися, шукати себе.

Шість респондентів зазначили, що вони не планують найближчим часом покращити свої теперішні умови проживання. Основними причинами є:

- Недостатньо часу для пошуку кращого житла.
- Складність пошуку житла за таку ж суму і з кращими умовами.
- Недостатньо грошей, щоб покращити ці умови.

Висновок

Міграція є складним та різностороннім процесом, завдяки якому відбувалось переміщення населення на різних територіях нашої планети. В даній роботі поняття міграції концептуалізовано як переміщення людей, етносів, пов'язане зі зміною їх постійного місця проживання.

Завдяки працям вчених, таких як: Тодоро, Беккер, Парк, Гаріс, Шмід, - було проаналізовано основні теорії та концепції, які пояснюють феномен міграції, як раціональний процес. В результаті аналізу теоретичних підходів до вивчення даного явища було виділено такі причини міграції: бажання шукати кращі умови та іти на ризик, завдяки вирахуванню всіх можливих

затрат; нехватка робочих місць в малорозвинених регіонах; очікувані доходи в місті перевищують середній дохід у селах; взаємозв'язок ринку робочої сили з потребами сімей; вплив економічних та соціальних факторів; бажання проявити себе та реалізувати свій потенціал.

В результаті аналізу статті Ольги Ровенчак було виділено основні види та класифікації міграційних процесів. За основною класифікацією міграція поділяється на зовнішню та внутрішню. В даній роботі досліджувалась внутрішня міграція, оскільки до неї можна віднести, як підвид, трудову міграцію. В основі внутрішньої трудової міграції лежать корінні причини переїзду людей до інших населених пунктів. Крім того, внутрішню трудову міграцію було поділено на зворотну(епізодичну, сезонну, маятникову) та незворотну(постійну).

Для обґрунтування незадовільних та задовільних умов проживання сільської трудової молоді в місті Києві були проаналізовані та виділені основні критерії оцінки. За основу було взято ознаки незадовільних умов, які були виокремлені у блоці «К» «житло» щорічного соціального моніторингу Інституту соціології НАН України в блоці. На основі цих критеріїв була сформована таблиця оцінки умов проживання, в якій респонденти могли поставити власну оцінку.

Опитування сільською трудовою молоддю дало змогу виділити основні дві причини їх переїзду. В першу чергу, це пошук кращого заробітку, оскільки в селах, незалежно від наявності чи відсутності вищої освіти, знайти роботу дуже складно. А також бажання розвиватись та реалізовувати себе по своїй чи новій професії, будувати кар'єру. Проте, всі респонденти зазначили, що в місті знайти добре оплачену роботу виявилось не так легко, як очікувалось. Очевидним є висновок невідповідності очікувань щодо переїзду до великого міста.

Щодо умов проживання респонденти стверджують, що на даний момент вони не можуть собі дозволити орендувати цілу квартиру, тому вимушені задля економії проживати в менш комфортних умовах. Крім того, кожен

респондент зіткнувся з проблемою пошуку житла, оскільки основною перепорою є невідповідність високим цінам на квартири і умовам, які власники пропонують. Можна зробити висновок, що прослідковується невідповідність очікуванням щодо умов проживання. Молоді люди, які приїжджають до іншого міста, мають дуже мало шансів потрапити на якісне житло.

Не дивлячись на такий висновок, припущення, що сільська молодь вимушена проживати в таких умовах через низький дохід, підтвердилась лише у деяких випадках. Невибагливі умови проживання є одним із методів економії, як для респондентів, які мають високу зарплату, так і для тих, у кого щомісячний дохід менше 15 тисяч гривень. Для більш забезпечених респондентів проживання в таких умовах дозволяє відкладати гроші для майбутніх цілей, тоді як для інших – це можливість підтримувати існуючий рівень життя.

Основною причиною, чому сільська молодь залишається жити та працювати в місті Києві, можна виділити бажання продовжувати боротьбу за отримання кращих умов та добре оплачувану роботу. Вони готові залишатись в місті, щоб реалізувати себе, будувати кар'єру, розвиватись, щоб в майбутньому за допомогою набутих нових навичок, вмінь та знань покращити своє життя. Не дивлячись на те, що в місті знайти роботу складно, мешканці Києва все рівно мають більший спектр можливостей та професій за тих, хто проживає в селі.

Список літератури:

- Балашова, Т.Н.(2013). Миграция и демография как неотложные направления развития приоритетных национальных проектов. *Миграционное право. №1*
- Богдан, О. (2015). *Як з'ясувати, що нам потрібно знати? Вибір стратегії, джерел і методів дослідження*. Розділ 3 :Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Київ: Дух і літера. С. 73-105.
- Бондырева, С. К. (2004). *Миграция (сущность и явление)*. М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО МОДЭК.
- Валентей, Д.И. (Ред.).(1985). *Демографический энциклопедический*. М.: Советская энциклопедия.
- Греку, И.Г., Нархов, Д.Ю. (2016). О причинах миграции о сельської молодежи. Режим доступу: <https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/46017/1/ipoy-2016-20.pdf>
- Дмитриев, А. (2004). Конфликтогенность миграции: глобальный аспект. *Социологические исследования №10*. С. 4
- Євтух, В.(2012). *Етнічність : енциклопедичний довідник*. Київ : Фенікс, 2012
- Майданік, І.П.(2006). Теоретичні підходи мікрорівня до вивчення трудових міграцій. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». *Філософія. Психологія. Педагогіка, № 3*. Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2006-3/05_Maidanik.pdf
- Макознак, Е.(2002).Международная классификация категорий мигрантов. *Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. Вип. 5. К.: Інститут соціології НАН України*

Моисеенко, В.М., Чудиновских, О.С. (2000). Теория человеческого капитала и исследования миграционных процессов в России. *Проблемы прогнозирования* № 4. стр.124-137

Мочерний, С.В.(2001). Методологія економічного дослідження. Л.: Світ. Бібліогр.

Онищенко, Н., Когут, І.(Ред.). (2010). Трансформації міського простору. *Журнал соціальної критики «Спільне»*, №2, стр 33-57.

Пулэн, М.(2000) Источники данных для измерения международной миграции в странах Центральной Европы. *Международная миграция населения: Россия и современный мир*. М.: МАКС Пресс. Вып. 5.

П'ятковська, О.Р.(2018). Етапи розвитку теоретичних концепцій міграційних систем. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 22. Стр 103-104.

Ровенчак О.(2006). Визначення та класифікації міграцій наближення до операційних понять. *Політичний менеджмент*. № 2, стр. 127-139.

Рыбаковский, Л. Л.(1987). *Миграция населения: прогнозы, факторы, политика*. М.: Наука.

Рыбаковский Л.Л.(2001). Миграция населения. Стадии миграционного процесса: *Приложение к журналу «Миграция в России»*, Вып. 5, стр. 160.

Рябчук, А.М(2014). Незадовільні житлові умови як наслідок комерціалізації ринку житла у пострадянській Україні. *Соціальні проблеми в практиці управління*. Економіка України, №8.

Синковець, Н.І.(2016) Аналіз основних теорій міжнародної міграції в сучасному економічному просторі. Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/2927/2622

Світлова, О.Р.(2012). Поняття «Міграції»: сучасні погляди та можливі перспективи в контексті теорії соціальної мобільності. Режим доступу: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob16_33-42.pdf

Сови, А.(1977). *Общая теория населения*. Т. 2: Жизнь населений . Пер. с франц. Ф. Р. Окуневой. М.: Прогресс.

Тапинос, Г.ЕФ.(2001). Глобальные тенденции и проблемы. *Глобализация региональная интеграция, международная миграция. Международный журнал социальных наук. № 32*

Українське суспільство: міграційний вимір(2018). К., Національна академія наук України, С.151.

Федорів, П., Ломоносова, Н.(2019). Державна житлова політика в Україні. Сучасний стан та перспективи реформування. К.: Аналітичний центр CEDOS.

Хомра, А. У.(1979). *Миграция населения: вопросы теории, методики исследования*. К.: Наукова думка, с 148

Хомра, О. У. (1995) Ситуація на ринку праці як чинник міграційної рухливості населення. *Демоекономічні дослідження*. К.: Ін-т економіки НАН України.

Шелюк, В.(2001). Соціальна міграція: Етапи, функції, типи. Перспективи, №3

Geist, B.(1992). *Sociologicky slovník*. Victoria Publishing, Praha.

Lingxin, H.(2007). Color lines, country lines: Race, Immigration and Wealth Stratification in America. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/254946391_Color_Lines_Country_Lines_Race_Immigration_and_Wealth_Stratification_in_America_review/link/00b49536dff4f2afc3000000/download

Todaro, M. P.(1969). A model of labor migration andurbanun employment in less developed countries .*American Economic Review*, № 59.(pp.138 – 148)

Harris, J.R., Todaro, M.P.(1970) Migration, Unemployment and Developmment: A Two-Sector Analysis. *The American Economic Review*, Vol. 60, № 1, pp.126-142

Caroline, B.(2015) Migration Theory: Talking Across Disciplines. Retrieved from

https: https://www.researchgate.net/publication/323067317_Migration_Theory_Talking_Across_Disciplines_Edited_by_Caroline_B_Brettell_and_James_F_Hollifield_New_York_Routledge_2000_Reviewed_by_Ellen_Percy_Kraly

Mabogunje, A.L.(1970) Systems Approach to a Theory of Rural-Urban. Migration. *Geographical Analysis*. № 2 (1). P. 1–18.

Vandererf, B., Heering, L.(1994). Causes of International Migration: proceedings of a workshop, Luxembourg. Retrieved from: https://books.google.com.ua/books?id=NvR92C_aRo4C&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

ДОДАТОК А.

Анкета

Дякуємо, що погодились заповнити анкету. Результати опитування дозволять краще розуміти особливості проживання умов проживання в місті Києві. Заповнення забере у Вас не більше 2 хвилин. Будь-яка надана Вами інформація є конфіденційною й аналізуватиметься в узагальненому вигляді

1) Звідки Ви приїхали?

- А) З іншого міста (*переходьте до питання 6*)
- Б) З селища міського типу (*переходьте до питання 6*)
- В) З села
- Г) Інша відповідь (*переходьте до питання 6*)

2) Скільки Вам повних років?

- А) До 12 (*переходьте до питання 6*)
- Б) Від 12-16 (*переходьте до питання 6*)
- В) Від 17-21
- Г) Від 21-27
- Д) Більше 27 (*переходьте до питання 6*)

3) Яка ціль Вашої міграції? (Можна обрати декілька варіантів)

- А) Здобути освіти
- Б) Покращення умов проживання
- В) Пошук кращого заробітку
- Г) Інша відповідь

4) Виберіть пункт, який найбільше підходить до Вас.

- А) Я приїжджаю в Київ тільки в будні дні, на вихідних я намагаюсь повертатись додому
- Б) Я приїжджаю в Київ тільки, коли є сезон роботи\ навчання. Потім я повертаюсь до свого рідного населеного пункту
- В) Я приїхав\ла в Київ з цілю покращити свої життєві шанси: знайти високооплачувану роботу, завести сім'ю та залишитись проживати в великому місті.
- Г) Вимушений\а мігрувати до іншого населеного пункту через несприятливі умови, загрози життю, примусу.
- Д) Інша відповідь

5) Як довго Ви проживаєте в Києві?

- А) До 1 місяця
- Б) Від одного до трьох місяців
- В) Від трьох до 6 місяців

Г) Від 6 до 12 місяців

Д) більше 1 року

6) Де Ви проживаєте в Києві?

А) Знімаю квартиру

Б) Знімаю одну кімнату в квартирі

В) Проживаю в гуртожитку

Г) Проживаю в хостелі

Д) Ночую на своєму робочому місці

Е) Інша відповідь

7. Оберіть Вашу стать:

А) Чоловіча

Б) Жіноча

В) Інше

8. Яке із суджень найбільше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

А) Нам не вистачає грошей навіть на їжу

Б) Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг чи взуття вже складно

В) Нам вистачає грошей на їжу, одяг, та ми можемо щось відкласти, але цього недостатньо для покупки таких речей, як, наприклад, холодильник або телевізор

Г) Ми можемо купувати деякі дорогі речі (як, наприклад, телевізор чи холодильник), але не можемо собі дозволити все, що забажаємо

Д) Ми можемо дозволити собі все, що забажаємо

9. Якщо Ви бажаєте взяти участь у проведенні глибинного інтерв'ю, залиште на вибір свої контактні дані, щоб ми могли зв'язатися з Вами:

Ім'я _____

Мобільний телефон _____

Електронна пошта _____

Інше _____

ДОДАТОК Б.

Гайд для проведення інтерв'ю

Вступ (2 хвилини)

Доброго дня, мене звати Валерія. Я студентка 4 курсу Києво-Могилянської академії. Проводжу соціологічне дослідження з теми «Умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві». Хотіла б Вам задати пару запитань з даної тематики. Ваші відповіді будуть дуже цінними для мого дослідження.

Чи не заперечуйте, що Ваші відповіді будуть записуватись? Це потрібно для кращого аналізу нашої з Вами зустрічі. Всі Ваші відповіді конфіденційні і будуть використані лише для аналізу результатів інтерв'ю. Отримана інформація буде доступна лише мені та моїй науковій керівниці. Прохання, відповідати щиро на поставлені запитання, не відволікатись на сторонні речі.

Блок1. Підготовка до обговорення основної частини (5 хвилини)

Мета: Розігрів респондентів перед обговорення основних питань

- ✓ Як я можу до Вас звертатись?
- ✓ Скільки Вам повних років?
- ✓ Яка у Вас освіта? Чи навчаєтесь Ви зараз?
- ✓ Звідки Ви приїхали?

Блок 2. Причини міграції сільської молоді до великих міст(15 хвилини)

Мета: Встановити через які причини сільська молодь починає мігрувати до великих міст.

- ✓ Які Ви можете виділити переваги та недоліки проживання в маленьких містах та селах?
- ✓ Які Ви можете зазначити переваги та недоліки проживання великому місті?

- ✓ Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що існує певний розрив між життєвими шансами проживанням в селі та в місті? Обґрунтуйте свою думку.
- ✓ На вашу думку, що найбільше спонукає молодих людей з сільської місцевості мігрувати до великих населених пунктів?

Блок 3. Досвід міграції респондента\ки(15 хвилин)

Мета: дізнатись особистий досвід міграції сільської трудової молоді.

- ✓ Що змусило Вас змінити постійне місце проживання та переїхати в інший населений пункт? Можете, будь ласка, назвати основні причини та обґрунтувати відповідь.
- ✓ На момент Вашого переїзду, чи мали Ви родичів, друзів, знайомих, які проживали(проживають) в Києві? Чи надавали вони Вам якусь матеріальну або моральну підтримку, коли Ви змінювали своє місце проживання? Якщо так, опишіть, як саме вони допомагали.
- ✓ Ваше рішення змінити місце проживання було прийнято Вами особисто чи обговорювалось колективно?

Блок 4. Умови проживання сільської трудової молоді в місті Києві(20 хвилин)

Мета: з'ясувати чи задоволена сільська трудова молодь умовами проживання в місті Києві.

- ✓ Можете, будь ласка, розповісти де Ви проживаєте в Києві?
- ✓ Чи часто Ви змінювали своє місце проживання? Якщо так, то чому? Чи пов'язано це з умовами проживаннями в яких Вам доводилось перебувати?
- ✓ Як Ви можете описати ідеальні умови проживання? Яке житло Ви б хотіли мати?
- ✓ Я пропоную Вам оглянути список критеріїв, які допоможуть нам оцінити Ваші умови проживання. До цього списку входить перелік

проблем з якими стикається майже кожна людина, яка проживає в місті. Я пропоную Вам поставити оцінку кожній проблемі, спираючись на Ваш досвід проживання в місті Києві. Всього ми маємо 12 проблем. Перші 7 критеріїв Ви оцінюєте від 1-5, де 1- постійно є така проблема, а 5- такої проблеми Ви взагалі не маєте. Останні 5 Ви оцінюєте також від 1-5, але в цьому випадку 1 Ви ставите тоді, коли проблема для Вас дуже критична, а 5 взагалі не критична. Оцінка ідеальних умов проживання від 51-60 балів, 40-50 середні умови проживання, нижче умови проживання можна оцінювати як незадовільні, або нижче середнього.

- ✓ Після обговорення цих критеріїв, чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що очікуванні умови проживання в місті є вищими за середні умови проживання в селі?
- ✓ Чи влаштовують Вас умови в яких Ви проживаєте? Обґрунтуйте свою відповідь, будь ласка.

Блок 5. Вплив фінансових можливостей(20 хвилин)

Мета: визначити вплив фінансових можливостей сільської трудової молоді на їх вибір місця проживання.

- ✓ Чи Ви працюєте? Розкажіть про свою роботу.
- ✓ Скільки в середньому Ви отримуєте зарплатню в місяць?
- ✓ Яку найбільшу суму Ви сплачували за місяць проживання в Києві?
- ✓ Як Ви думаєте, чи достатньо Вашої зарплаті для забезпечення всіх базових потреб? На що Ви найбільше витрачаєте в місяць грошей? Вимушені Ви на чомусь економити, щоб вистачало на основні потреби.
- ✓ Чи плануєте в майбутньому купляти свою власну квартиру чи будинок? Які Ви ставите собі дедлайни? Що Ви для цього робите ?
- ✓ Як Ви вважаєте, яку Ви маєте отримувати зарплатню, щоб в озвучені Вами терміни купити квартиру?

Блок6. Причини чому молодь залишається жити та працювати в місті Києві(15 хвилин)

Мета: з'ясувати чому сільська трудова молодь вибирає проживати в таких умовах та залишається працювати в Києві.

- ✓ Які у Вас плани та цілі на майбутнє? Чи плануєте Ви залишатись в майбутньому жити та працювати в Києві?
- ✓ Які основні причини чому Ви зараз залишаєтесь проживати в Києві?
- ✓ Чому Ви вибираєте саме такі умови проживання?
- ✓ На початку нашого інтерв'ю Ви зазначили, що Вас влаштовують(не влаштовують) умови в яких Ви на даний момент проживаєте. Чи плануєте Ви найближчим часом змінювати\покращити ці умови? Якщо так, то як саме? Що Ви можете для цього зробити? Якщо ні, то обґрунтуйте, будь ласка, відповідь

Завершення інтерв'ю (5 хвилин)

Дуже дякую за Ваші відповіді. Можливо, Ви б хотіли додати щось до обговорених раніше питань. Якщо ні, то на цьому наше інтерв'ю завершено. Ваші відповіді є дуже цінними для мого дослідження.

ДОДАТОК В.

Транскрипт проведеного інтерв'ю

Респондентка- Юлія, 23 років, неодружена, 9 місяців проживає в міст Києві, знімає квартиру разом з сусідкою; має вищу освіту, після навчання в Вінниці переїхала до Києва, до цього моменту проживала в селі Писарівка Житомирська область. Інтерв'ю було проведено 3-го березня 2021 року в квартирі, яку знімає респондентка.

Тривалість інтерв'ю -44 хвилини.

I: Отже, почнемо наше інтерв'ю. Чи не заперечуєте, що Ваші відповіді будуть записуватись?

P:Нет, только могу я отвечать на русском?

I:Звичайно, ні, Ви можете відповідати, як Вам буде зручно. Отже, розпочнемо з демографічного блоку. Як я можу до Вас звертатись?

P: Меня зовут Юля

I: Скільки Вам повних років

P: Мне на данный момент 23 года

I:Яка у Вас освіта і чи навчаєтесь Ви зараз?

P: Нет, сейчас я не учусь. Я получала образование в Винницком центре пту технологий и дизайнов, училась на парикмахера где-то три года, но не уверена, что пошла по нужному направлению.

I: Звідки Ви взагалі приїхали до Києва?

P: Вообще, я с Писаревки, потом перебралась в Винницу, чтобы получить образование, хотела найти работу там. Но потом подумала, что лучше поехать в Киев, потому что там у меня были знакомые, которые ездили. Я подумала, что они в Киеве уже устроились и посчитала, что у меня тоже получится, хотя, возможно, лучше было бы остаться в Виннице.

I: Я Вас зрозуміла, давайте перейдемо до наступного блоку запитань. Які Ви можете виділити переваги та недоліків проживання в маленьких селах?

P: Ну из недостатков это все таки то что в селах мало работы, особенно по моему направлению. Можно вообще сказать, что найти высокооплачиваемую работу парикмахера в принципе невозможно и серьёзно не относятся к этому. А я мечтала стать дизайнером. Ну а из плюсов, очень приятно, что есть свежие продукты, воздух совершенно другой. Ты выходишь у тебя на огороде все есть, все свое и утром можно выпить парного молока, ахаха. Также яйца другого качества, в магазине они совершенно другие, поэтому, конечно, качество воздуха, воды и природы, я за этим очень скучаю, но если бы не работа, думаю, я б даже не уезжала.

I: Схоже наступне запитання, які б ви могли виділити переваги та недоліки проживання в місті ?

P: Ну как не странно, работу найти нормальную оказалось очень сложно, потому что ...понимаете, чтобы стать хорошим парикмахером, чтобы тебя уважали, засветиться как-то надо иметь хорошие связи, которых у меня не оказалось. Хотя меня пригласили и я была в окружении людей, которые пытались что-то сделать, они не могли меня «подсадить» и я была им абсолютно не интересна. Отсюда произростает следующие: очень много людей, ты никого не знаешь, у тебя нет друзей и буквально нет моральной поддержки. Вы же сами понимаете, что меня мои родственники, особенно с села никак поддерживать не могут, денег у них не так и много, поэтому это довольно таки сложно. Так же очень плохой воздух, я когда приехала в город, на вокзале, на автовокзале такая дымка, даже приезжаешь, а Киев черной тучей стоит, качество воздуха просто ужасное. Зелени мало, особенно в старых районах, я проживала там где промышленный центр рядом, дышать просто нечем, качество жизни действительно плохое, зелени мало, площадки, не могу сказать, что лучше чем у нас. У нас хотя бы сами люди чинят, для себя делают, а тут такое ощущение, что в городе всем наплевать на это все. Лавочки какие-

то пошкрябанные, мы постоянно их подкрашиваем, да село, но мы лучше за этим следим. Так же я очень сильно скучаю по дому, именно из-за этого, что можна было выйти на речку, зелень какая-то, а тут вообще все голое, серое, люди не такие приветливые, с тобой никто не здоровается, ты никого не заешь. Все довольно таки жестоко относиться, а самое неприятное они относиться к тебе как к чужому или как к человеку, который приехал у них отнимать работу. И они не понимают, что у меня есть мечта и я ее выполняю, они просто смотрят на меня как на человека, который отжимает у них работу, от и все. Ну и еще самое ужасное – это тараканы, у нас в селе их нет, поэтому я как бы извиняюсь, но это просто жуть!!!

I: Ахахах, так таракани це дуже неприємно, я Вас розумію. Давайте, тоді наступне запитання. Чи погоджуєтесь Ви ствердженням, чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що існує певний розрив між життєвими шансами проживання в селі та в місті? Це якби пов'язано з доступом до світи, до кращого заробітку, до медичного обслуговування, до якогось саморозвитку, як мінімум. Обґрунтуйте свою відповідь, будь ласка.

R: Ну как бы делали закон, что с села поступить должно было быть проще, но я хочу сказать, что это полная глупость, потому что в селе так не натаскивают по ЗНО по факту поступить в город очень сложно, особенно с проживание получается очень большая загвоздка, жилье очень дорогое. Даже если ты платишь реально дорого, ты можешь не получить такого качества, которое мог. Еда дорогая, работа приносит не так и много. Кажется, что зарплата в городе више, но если сапоставить все доходы и затраты, получается, что ты получаешь в разы меньше.

I: На Вашу думку, що саме спонукає молодих людей змінити своє постійне місце проживання та мігрувати до великих міст?

R: Наверное, это все таки работа, желание, стремление к чему-то, новая мечта, новые знание, новые знакомства. Я знаю многих людей, которые ехали именно

за элитным образом жизни, думая что они пару лет парабатают, а потом вольются в крутую тусовку и будет все совсем по другому. Это дискотеки уже не сельские, а покруче, ахаха. И потом все ж хотели классную зарплату, крутое жилье, по модному все, но... Я сейчас понимаю, что это не так все просто.

I: Тепер я б хотіла поговорити про Ваш особистий досвід переїзду до Києва. Що змусило Вас змінити постійне місце проживання? Можете назвати основні причини та обґрунтувати відповідь.

P: Ну во-первых работа, потому что я хотела, чтобы мои родители воспринимали мою учебу в институте, пту, как что-то серьезное, а не для галочки. Потому, что я с детства любила делать всякие прически, думаю я могла бы быть классным и одним из лучших парикмахеров, если бы у меня были те нужные знакомства. Ну конечно хотелось и красивой жизни, там машины, цветы, подарки. И вообще понимаете у меня в селе парней не так и много, хотелось найти классного парня. Потому что выбор не такой и большой. Новые друзья, знакомства, может какие-то курсы. Я хотела повысить свою профессиональность и я уже себя видела классным дизайнером, но немного пока сложновата.

I: На момент Вашого переїзду, чи мали ви знайомих, родичів саме в Києві, чи надавали вони Вам якусь матеріальну чи моральну підтримку?

P: Ви знаете у меня не было родственником в Киеве. Но у меня была подруга, которая меня зазывала в Киев и она рассказывала, как ей тут круто, но мне кажется она мне откровенно врала и больше за подругу ее не считаю. Человек меня по факту подставил, она сказала, что познакомит меня с некоторыми людьми, которые могли б мне чем-то помочь, какие-то новые выставки. Но по приезду, она меня фактически что кинула. Да, она познакомила меня с кем-то, но им на меня было полностью наплевать, так же как и этому человеку. То что мы учились вместе, мы общались, не то что были лучшими подругами, но

сейчас я ее вообще за человека не считаю. Нууу, она говорила, что я могу у нее пожить, но мы на третий день поссорились и она вышвырнула меня на улицу. То есть мне надо было очень быстро искать жилье, за сутки буквально и это было очень сложно. Так не поступают, это было не по-человечески. Я ей там что-то не так сделала, посуду не так поставила, что-то ей не нравилось, мол с ее классным образом жизни (хотя я не могу сказать, что она там прям так хорошо устроилась) это все не вязалось. Ну вообще в целом не было у меня нормальных людей, которые могли бы помочь. Родственники поддерживали дистанционно, но они почему-то думали, что я обломаюсь и почти что через две недели приеду назад. И такое могло бы быть, потому что морально было очень тяжело. Помогал только брат, он верил в меня, знал что я стремлюсь к своей цели, а родители просто считали, что я должна устроиться в магазин. Мне кажется им было наплевать, они отпустили меня чисто, что жизнь жестокая и меня б попустило.

I:Тоді звідси і питання в мене до Вас. От Ви сказали, що Ви навчались в Вінниці спочатку, перед тим як переїхати до Києва. От таке рішення мігрувати приймалось колективно, як в сім'ї обговорювалось, що от маєте навчатись, маєте отримати освіту, чи це рішення приймалось тільки Вами особисто?

Р:Ну если отец еще поддерживал за счет старой закалки, хотя он считал что мое направление откровенно дурацкое, то моя мама вообще не хотела, чтобы я в Виннице очилась. Она считала, что я должна была сразу идти на работу. Когда же вопрос был про переезд, то вся семья была против и брат толком не мог встать на мою сторону, он младше меня. Мы поссорились, но я уехала. Я знаю, что они меня все равно поддержат, но они были очень не довольны моим решением. Я начала искать работу, когда уже переехала в Киев и мне предложила ж подруга, что классные знакомства, Киев, все дала, по модному. Смотрите как перспективно: жилье у Вас будет, подруга будет, еще и знакомства. Ну и Винница, где просто ты все с нуля ищешь. Ну я и купилась на такое предложение.

I: Мда, пропозиція реально заманлива. Ви сказали, що зараз працюєте парикмахером. А де Ви на даний момент проживаєте в Києві?

P: Сначала когда меня вышвырнули, я начала снимать квартиру. Это было довольно таки жестко. Да квартира нормальная, ремонт конечно старый, ну вроде как жить можно. Я выбрала такой вариант, потому что хозяйка согласилась, чтобы я не платила за первый и последний месяц сразу. Это было для меня безумно важно на тот момент, потому что экономическая подушка у меня была не такая и большая. Но меня ждал классный сюрприз, как оказалось половина вещей просто рассыпалась, во вторых там было море таракон. Если Вы считаете, что тараканы это проблема, то для меня это не настолько. Я не такая прям и нежная, но когда ты просыпаешься, а у тебя в волосах таракан- это как минимум вызывает истерику. Я никогда бы не согласилась на такую квартиру, если бы знала про такое. Лучше б спала на улице. Но теперь я понимаю, почему тогда согласились не брать за первый и последний месяц, это было вообще очень жестко. Ну и еще в дополнении, там рядом проходила, как Вам сказать, поезда рядом проходили, это меня постоянно будило ночью. Мало того что на работу ехать долго, так я еще и не высыпалась. Круги под глазами и еще и тараканы- это было невероятно. Не жизнь, а ад. Поэтому я сменила квартиру. Я познакомилась с одной девочкой, когда искала работу. И сейчас мы вместе снимаем квартиру. В принципе все довольно таки хорошо, но мы начали с ней сориться. Потому что у нас характеры абсолютно разные и мы не можем ужиться. К тому же это вышло намного дороже, чем я планировала. Мебель конечно такое себе, но однокомнатная квартира на двух девушек с разными характерами и недостатком посуды, явно сказывается. Тем более она начала водить какого-то хахаля, я уже не могу с этим мириться. Думаю переехать в общагу.

I: Якщо брати цінову політику цих двох квартир. То є різниця?

P: Ну первую мне отдали за 8 тысяч, сейчас мы снимает за 9 пополам, но все равно учитываю коммуналку и то сколько она льет воды, за которую я не

намерена платить. Потому что почему ванны себе она устраивает, а платить должна я, хотя я и так не много получаю. Это как минимум несправедливо. Коммуналка действительно дорога и квартира могла быть лучше за такие деньги.

I: А в гуртожитку Ви плануєте знімати одну кімнату чи, можливо, лише одне спальне місце? Я знаю, що в деяких гуртожитках це можливо.

P: В идеальном варианте, я б хотела найти классного парня и жить вместе с ним. Это было бы и дешевле и жизнь бы устроила свою личную. Плюс поддержка моральная и экономическая. Но с левыми людьми я больше жить не хочу. Лучше я буду жить в маленькой коморке, но в своей. Я уже нажилась с людьми, они мне достаточно сделали. Я уже устала от этого, хочу жить одной, но это уже как получится.

I: Отже, я вірно зрозуміла з Вашої історії, що головною проблемою є те що ціна не відповідає якості. Що Ви велику суму по факту витрачаєте на те щоб жити в таких умовах..

P: Это еще без коммуналки.

I: Так, і наступне якраз питання. Які для Вас ідеальні умови проживання в Києві? А можливо, навіть, не в Києві? Як Ви можете описати ідеальні умови?

P: Ну если попытаться быть реалистом, то я б хотела двухкомнатную квартиру, наокраине, где-то возле Красного Хутора. Я смотрела в интернете, там рядом лес, там рядом есть озера и это дальше от людей. Возможно за счет того, что там многие дома не такое что прям город город, то я б почувствовала себя по домашнему. Понимаете, я очень скучаю по природе и по нормальному воздуху. Может за счет этих лесов, там хоть чуток лучше и можна прогуляться, как-то посмотреть на природу. Хоть как-то ближе быть, а не в этой пыли. Ну и конечно, это светлая, красивая квартира. Там диванчик, софы, может вы смотрели фильмы, там где такой красивый бежевый ремонт и такими

кроватями. Я бы очень хотела свою квартиру. Обязательно хочу камин, хотя бы электрический, но все таки.

I: Звучить справді дуже класно. Зараз я хотіла б запропонувати Вам оглянути ряд критеріїв, які допоможуть нам поставити оцінку Вашим умовам проживання на даний момент. До цього списку входить перелік проблем з якими стикається майже кожна людина, яка проживає в місті. Я пропоную Вам поставити оцінку кожній проблемі, спираючись на Ваш досвід проживання в місті Києві. Всього ми маємо 12 проблем. Перші 7 критеріїв Ви оцінюєте від 1-5, де 1- постійно є така проблема, а 5- такої проблеми Ви взагалі не маєте. Останні 5 Ви оцінюєте також від 1-5, але в цьому випадку 1 Ви ставите тоді, коли проблема для Вас дуже критична, а 5 взагалі не критична. Вам зручно буде, якщо Ви самі будете оглядати ці критерії і коментувати. Чи мені читати їх в голос, а вже будете ставити оцінку?

P: Давайте Вы лучше будете читать

I: Отже, перше це перебої з електропостачанням. Постійно маєте таку проблему, чи взагалі з цим у Вас все добре?

P: В Киеве очень редко, но в селе очень часто были такие проблемы. Потому что часто были какие-то ремонты, но нам это особо не мешало.

I: Протікають стіни або стеля у Вас?

P: Вы знаете, наверное, в этом плане одинаково что в городе и в селе. В селе таких случаев было мало. В Киеве у меня окно начало подтикать во время дождя и я думала нас заставят покупать новые обои. Наверное, это из-за плохой герметизацией. Это было бы ужасно.

I: Холод в опалювальний сезон.

P: В Киеве очень большая с этим проблема, я живу в очень холодной квартире, где почему-то плохо греют батареи.

I: Перенаселення

Р: Ну в Киеве для меня это большой стресс. Много чужих людей. Наверное, я скажу, что есть такая проблема. Моей соседки и на пятерых хватит.

І: Відсутність газу і водопостачання.

Р: В Киеве такой проблемы не было, если только не считая цен. С газом проблем нет, но все равно почему-то очень холодно, я не знаю как они так топят и берут деньги, но все равно почему-то зимой холодно. Зато есть на чем готовить еду и нет перебоев с водой, что очень радует. Хотя странно то, что сначала вода идет холодная, а платим как за горячую.

І: Пліснява

Р: В селе у нас была такая проблема. Но в Киеве очень часто есть такая проблема. Особенно в ванной комнате, такое впечатление, что квартиры, которые сдают в аренду не приводят в нормальное состояние, перед тем как сдавать новым людям. Ты приезжаешь и должен за кем-то еще и грибок убирать, в тапках мыться.

І: наявність тарганів і гризунів. Ви сказали, що у вас була вже така проблема на минулій квартирі, а в цій?

Р: В Киеве в этом плане на много хуже, потому что жилье которое ты покупаешь за 8 тысяч не соответствует. Тараканы в квартирах это постоянная проблема для меня даже сейчас

І: Так-с, наступні критерії, Я Вам нагадаю, треба поставити оцінку від 1-5, де 1 це дуже критично для Вас, а 5- взагалі не критично. Перше, це старий ремонт та меблі.

Р: Терпимо, но не приятно. Такое ощущение, что мебель находят на улице, и этим же обставляют квартиру, диван с пружинами, очень неудобно спать, у меня теперь болит спина, а сходить к нормальному массажисту у меня нет не времени, ни сил.

І: незручне розташування до місця роботи

Р: Вы знаете, довольно критично, даже очень критично.

І: Незручний доступ до транспорту.

Р: Да, критично. Маршрутки приходится долго ждать. Вроде, как Киев, много транспорта, но маршрутки постоянно забиты, тяжело утром ехать на работу, потому что ты элементарно не можешь туда залезть. Плюс мне надо еще далеко идти к маршрутке и это очень даже неудобно. Постоянные пересадки, много идет на это и денег, времени и сил.

І: Відсутність поблизу продуктовних магазинів та торгових центрів.

Р: Вы знаете по сравнению с селом, магазинов в Киеве куча. Большой выбор. Если бы еще не цены. А так в селе заходишь и выходишь, потому что купить нечего. А тут ты приходишь, есть куча всего, даже в том же Сильпо, но ты понимаешь что после коммуналки, можешь позволить себе только гречку. А это грустно, даже очень.

І: І останнє чи відповідає ціна тим умовам в яких Ви проживаєте?

Р: Наверное не очень критично. Но хотелось бы конечно за эти деньги, получать какую-то нормальную отдачу, нормальные условия.

І: Отже, дякую, що допомогли мені дати оцінку цим критеріям. Наступне запитання, чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що очкуванні умови проживання в місті є вищими за середні умови проживання в селі? Враховуючи всі ці критерії. Навіть на початку, Ви намагались порівнювати умови проживання в селі та в місті. Можете тепер сказати, що умови проживання у Вас стали кращими або гіршими порівняно з умовами в селі?

Р: Понимаете, мне не пять лет, я уже не девочка и понимала, что будет тяжело при переезде. Но я не думала, что условия на столько будут пагаными. При этом всем, я очень бы хотела, чтобы было больше зелени, чтобы как-то ухаживали и за двором и за этими серыми зданиями. На счет условий, да они не со всем плохие, но я рассчитывала за такие деньги, что будут лучше. На

сайтах очень часто выставляют красивые картинки, а по факту оно не всегда так, а потом еще сверху коммуналка. Поэтому снимать квартиру это очень дорого, даже если снимать вдвоем, то надо зарабатывать больше, чтобы вся зарплата не шла на квартиру. Потому что сейчас я могу позволить себе снимать квартирку только с кем-то, и то это очень напряжно, потому что приходится экономить на продуктах и на одежде. В общем меня это не устраивает, я думаю, что будет лучше, потому что все таки я буду стремиться и откладывать. Сейчас я стараюсь откладывать по 50 гривень в день, чтобы пойти на курсы, где может мне повезет познакомиться с кем-то, потому что в основном меня здесь держит не лучшие условия жизни, а мечта развиваться, реализоваться как специалист иначе я б не терпела такие условия. У меня в селе было намного уютней и теплей, даже продукты были свежей, кровать так не давила. Сейчас условия хуже, но я жду своего шанса и я уверена, что я смогу переехать в нормальную квартиру.

I: Дуже дякую Вам за таку розгорнуту відповідь. Далі я б хотіла у Вас запитати про Вашу роботу. Ви казали, що працюєте зараз парикмахером? Скільки в середньому Ви отримуєте заробітню платню в місяць?

P: Да, все правильно. Я получаю 11 тысяч в месяц, но на самом деле это очень мало. Я на транспорт даже трачу очень много, 50 минут еду на работу, плюс еще дойти надо до него. Плюс пересадки и в итоге на дорогу идет очень много денег. Работаю я возле Днепровской набережной в салоне «Дива» и как бы ко мне относительно нормально все на работе относятся. Хотя там есть девочка маникюрщица, ее взяли по блату хозяйке, а вторая с института ее подруга, к ним совершенно другое отношение чем ко мне. Я как будто постоянно на птичьих правах. Хотя мне кажется, что я стараюсь больше чем они, но мне делают замечаний больше, думают, что я что-то подворовую. Я даже видела, что мои коллеги, подкладывали себе деньги в карман, хотя им ничего за это не говорили.

I: Це дуже несправедливо і дивно чути. Отже, Ви казали, що отримуєте 11 тисяч зарплатні і яка тоді була максимальна сума, яку Ви витрачали знімаючи квартиру?

P: Да, первый раз я заплатила 8 тысяч за квартиру и плюс за коммуналку. Сейчас я снимаю с девочкой на двоих и это выходит меньше.

I: Я так зрозуміла, що загалом Ви більше витрачаєте на оплату квартири. Чи доводиться Вам на чомусь економити? Наприклад, на харчуванні, на інші потреби.

P: Смотрите, в основном, как не грустно, я плачу за проживание та коммуналку, но конечно я трачусь на еду. Но я стараюсь покупать дешевую еду, искать выгодные скидки и при этом рацион получается довольно таки скудным, но я не голодаю. Вопрос стоит в качестве продуктом. На счет одежды, у меня была такая история. Опять таки про соседку по комнате. У меня сломались сапоги и не было возможности купить другую обувь вообще. Девочка одолжила мне свою обувь, пока мне не приедет моя другая обувь с села. Мне было очень некомфортно ходить в чужой обуви. И опять таки мы поссорились, потому что я замазала ее обувь. Вот, поэтому с одеждой есть проблемы. Та и на какие-то гульки тоже денег нет.

I: Чи є у Вас в планах купити квартиру ? Чи ставите собі якісь дедаїни? Може у Вас виходить якусь відкладати, як і на курси.

P: Я уже рассказывала, что у меня не очень все вышло с этим городом, наоборот у меня слилась моя экономическая подушка и сейчас я на честном слове только. Поэтому в первую очередь я планирую сначала повысить свой уровень, начать нормально зарабатывать и тогда уже буду откладывать.

I: На Вашу думку скільки Вам потрібно заробляти, щоб почати відкладати на квартиру?

Р: Ну это точно надо начать зарабатывать больше 25 тысяч, пока даже не хочу себе ставить никаких дедлайнов, потому что мне уже 23 и хочется как-то думать и про личную жизнь. А так мне кажется своя квартира и семья у меня появиться ближе к 40.

І: Отже, ми переходимо до останнього блоку, тут я б хотіла підсумувати все, що ми з Вами проговорили. Отже, які у Вас плани та цілі на майбутнє? Чи плануєте Ви залишатись в майбутньому жити та працювати в Києві?

Р: Ну на счет планов я уже говорила, я хочу пойти на курсы, начать проявлять себе как специалист и повышать свой рейтинг. Очень бы хотела открыть свой салон, чтобы моя работа зависела, только от меня. Но пока это только мечты, все и сразу у меня точно не будет. Хочу начать пока с работы, потом думать и про квартиру. Не могу точно сказать хочу ли я жить в Киеве, может со временем я полюблю все таки этот город. Но пока я терплю это только потому что тут возможностей больше чем в селе.

І: Які основні причини чому Ви зараз залишаєтесь проживати в Києві?

Р: Киев – это все таки город возможностей. Как бы он мне не нравился, я считаю, что любой человек, который захочет чего-то добиться он это сможет. Особенно в таком городе, где больше выбора куда пойти работать учиться. Плюс в селах нет таких курсов, которые ты можешь пройти и опа ты уже можешь делать маникюр, или опа и ты уже модель или актер драм кружка. Поэтому это и есть основной причиной почему я еще здесь

І: Чому Ви вибираєте саме такі умови проживання?

Р: Ответ очень просто, экономия. Я не хочу тратить больше половины своей зарплаты на жилье, мне ж надо за что-то жить. Даже покупать те же дешевые продукты, раз в месяц я хочу пойти в кино, или позволить себе купить новую вещь. Жить в таких условиях да неприятно, но и платить дороже не хочется. Если у меня будет возможность зарабатывать больше, я б лучше б эти деньги откладывала на что-то более важное.

I: На початку нашого інтерв'ю Ви зазначили, що Вас не влаштовують умови в яких Ви на даний момент проживаєте. Чи плануєте Ви найближчим часом змінювати\покращити ці умови? Якщо так, то як саме?

P: Понимаете, я не совсем уверена, что смогу найти условия лучше за такие деньги. А как я сказала, я б не хотела тратить больше 6 тысяч в месяц на квартиру. Может быть у меня получится переехать в общежитие. Там все таки не лучше условия, но я смогу снимать одна комнату, без лишних людей, подстраиваться под них и зависеть чисто от себе. Если повезет, как я и говорила, я может найду себе парня и смогу с ним жить. Но это просто пока планы, серьезно я пока ничего для этого не делаю.